

REDAȚIUNEA
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se retrimit.
 INSERATE
 se primesc la Administrațiune în
 Brașov și la următoarele
 BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukos Nachf.,
 Nux. Augenfeld & Emeric Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsébet-körút)
 PREȚUL INSERȚIUNILOR : o se-
 rie garmond pe o colonă 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicită mai dese după tariful
 și învoială. — RECLAME pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(Număr de Duminică 23).

„GAZETA“ iese în fie-care zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr-ul de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr-ul de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumără la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etajiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 125.—Anul LXVI

Brașov, Duminică 8 (21) Iunie.

1903.

Vremuri foarte critice.

Două întâmplări de mare însemnătate pentru mersul politicii interioare și a celei din afară a monarhiei austro-ungare, țin în încordare cercurile politice și diplomatice dela noi. Aceste sunt, criza dietală și a guvernului din Ungaria și schimbările din vecina Serbie, ce au urmat după ne mai pomenita și groznică stăpînire cu foc și sabie a familiei regale Obrenović.

Să vedem mai întâiu cum stăm cu trebile dinăuntru ale împărăției habsburgice și în deosebi cu acele din Ungaria.

Scim că după mai mulți ani de certe și hărățuiri sterpe asupra pacului economic dintre Ungaria și Austria, în ziua de 31 Decembrie 1892 s'a stabilit în cele din urmă o înțelegere între guvernul unguresc și austriac, între Szell și Koerber.

Etă că de atunci mai trecu încă o jumătate de an, fără ca să se fi mai putut face măcar un singur pas înainte pentru a se dnce odată la sfîrșit învoiala amintită economică.

Guvernul unguresc a dat de o împotrivire aspră din partea koșutihștilor, încă înainte de a pute să aduca în discușiunea camerei proiectele de lege despre pact. Impotrivirea au întîmpinat-o proiectele militare, care guvernul Szell a cerut să fie votate înainte, căci monarhia are lipsă de recruți și de regimente mai multe ca până acuma.

Koșutihștii au făcut obstrucțiune contra proiectelor militare și când a trebuit să dea camera guvernului aprobarea, ca să încaseze dările mai departe, ei au împiedecat și acesta tot prin obstrucțiune.

Așa Ungaria a ajuns în așa numită stare de *ex lex*, din care n'a mai eșit până în ziua de astăzi și nu se poate prevedea când va scăpa de ea, fiind-că de atunci ițele s'au încurcat de tot.

Coloman Szell a dus-o câte-va luni cu obstrucțiunea. In cele din urmă însă n'a mai știut ce să 'ncăpă ca să facă destul dorinței Majestății Sale de a-se da odată armatei ce este a armatei, și s'a decis a-și da demisiunea.

Acum e și criză ministerială. Contele Tisza, care era însărcinat să compună un nou cabinet, s'a retras și el, căci n'a aflat sprijin în partidul dela putere, deore-ce acum și acesta vrea concesiuni naționale cu privire la armată.

În Ungaria ađi nu este guvern, căci cel demisionat duce trebile numai provisoric, până ce va fi numit un nou ministeriu.

E de tot serioasă criza din cauza urmărilor, ce le póte avé și pentru dualism, urmări despre cari vorbim mai jos.

Cu armata nu se vor puté juca așa ușor nici unii, nici alții dintre cei ce guvernăză împărăția dualistă.

Dacă dér Maghiarii din dietă se vor încăpățina prea tare de a storce concesiuni și érašī concesiuni dela Viena, póte să se nască încurcături și conflicte foarte serioase în lăuntru monarhiei, față cu carē cele de până acum au fost numai flóre la urechie.

Crisa din Ungaria și, să recunoșcem numai, și cea din Austria, fiind-că și aici guvernul abia o mai duce de ađi pe mâne cu Cehii, Germanii etc., cade într'un timp foarte mișcat și amenințator.

Înțelegem fierberea din peninsula balcanică, la care s'a adaus în zilele din urmă și schimbarea de tron în Belgradul Sěrbiei cu urmările sale neprecalculabile.

De-ocamdată domnesce liniște în Sěrbia și s'ar păré, că părechia regală ucisă și tóte ce s'au petrecut în jurul ei sunt deja date uitării.

Nu este însă așa.

E drept că noul rege, capul familiei Carageorgović, a fost ales cu unanimitate și că de fapt a și fost recunoscut de împératul Francisc-Iosif și de Țarul Nicolae prin telegramele, ce le-au adresat ca răspuns la înștiințarea lui Petru I, că a fost proclamat rege. Dér între frăția dintre cei doi împérați cu noul rege al miciei Sěrbiei se viră fetele hidóse ale ucigașilor regelui Alexandru și ale reginei Draga.

Ce va face Petru I pentru a ridica țera sa din mocirla în care a aruncat-o crima regicidului de toți condamnată — cum i-a cerut monarhul nostru și cum îi cere acum și guvernul rusesc?

Nu se scie. Una însă simt toți, că cu tragedia din conacul dela Belgrad încă nu s'a închis craterul vulcanului ce clocotesce în mijlocul serbismului dela răsărit.

Crisa cabinetului Szell.

De la 1 Maiu, țera este în stare de *ex-lex*, ceea-ce pe românesc însemnăză stare „fără de lege”, căci dieta n'are buđget votat și legea de recrutare érašī nu-i votată, din care causă anul acesta nici nu s'au putut face asentările. La tóte acestea pricina este opoșiția koșutihștilor, care díce, că nu vré să mai voteze înmulțirea cătanelor și înmulțirea cheltuielilor pentru armată. Acestea însă sunt lucruri cunoscute, căci de multe ori am scris despre ele. Vorba e, că ministrul președinte Szell se ținea de politica așteptării. Las' să strige koșutihștii cât le place, eu și cu partidul meu am să aștept până ce li-se va urí și atunci apoi am să viu eu cu legile mele să mi-le voteze majoritatea.

Póte se va întreba cineva, cum se face, că Szell nu-și póte trece proiectele sale de legi, decât are cu sine majoritatea? De ce nu pune legea la vot, ca să se isprăvescă mai curénd? Așa e, dér vedeți,

că opoșiția a introdus „obstrucțiunea”, adecă se tot vorbescă *fi-care* deputat opoșițional și se facă mereu la propuneri și érašī la *fi-care* propunere să vorbescă *fi-care* deputat. Dreptul de a vorbi *fi-care* deputat nu-l poți trage la îndoială. Vorba e însă, că prin acesta se amână lucrurile și proiectele militare ale lui Szell nici nu pot veni la desbatere. Înțelegeți, că prin tactica acesta opoșiția vré să stórcă îngăduințe de la Austriaci, adecă de la corónă, ca de pildă: să le îngăduie limba maghiară în armată și altele de felul acesta.

De 7 săptămâni de când ține starea asta de lucruri, Szell vedénd că nu o scóte la capét, Duminéca trecută și-a dat demisia, pe care Majestatea sa a primit-o și a însărcinat pe contele Stefan Tisza cu formarea unui nou cabinet.

Contele Stefan Tisza este fiul lui Coloman Tisza, căruia fi mai díceau „vulpoiul din Geszt”, pentru-că pe lângă că era samavolnic, era și viclean ca un vulpoi. În timpul îndelungat cât a fost el ministru-președinte, noi Români réu am dus-o, pentru-că repausatul Coloman Tisza era un strașnic asupritor al naționalităților. Cum va fi fiul său? ne întrebam cu toții, când am audít, că Stefan Tisza a fost însărcinat cu formarea cabinetului. Și ne-am adus aminte de proverbul românesc „Ce nasce din pisică — șórece mănâncă”.

N'am apucat însă bine să ne întrebăm, când telegraful ne aduce scirea din Viena, că Stefan Tisza n'a isbutit a grupa în jurul său majoritatea partidului liberal, pe care să se póta rėzima guvernul, și și-a depus erí dimineța în mâinile Majestății Sale mandatul, ce-l primise. În urma acesta situația s'a încurcat și mai tare și Majestatea Sa va trebui să însărcineze pe altcineva cu formarea cabinetului. Cine va fi acela? Acesta este secretul viitorului.

Cari au fost motivele pentru cari n'a putut reuși Tisza? Despre acesta scrie „Neue Freie Presse” un interesant articol, în care aduce înainte multe motive, între cari cel dintăiu este, că Tisza s'a încercat a forma cabinetul tot pe temelul

FOILETONUL „GAZ. TRANS”.

Târgul de sărutat din Hălmaci.

(Din scrierile lui Teofil Frâncu).

Dintre scrierile de valóre ale neuitatului Teofil Frâncu este volumul „Rotacișmul la Moși și Istrieni” (Bucureșci 1884) și „România din Munții Apusenii” (Bucureșci 1888), scrise în colaborare cu réposatul George Candrea. În volumul „România din Munții Apusenii” sunt descriși în vii colorți Moși și Mocanii, cu însușirile, portul, datinele și obiceiurile lor. În această valoróșă lucrare literară me descrie și „Târgul de sărutat din Hălmaci”, capitol ce lăsăm să urmeze aici:

Una din datinele, cari în munți numai la Crișeni se află, este *târgul sărutatului* din Hălmaci. Nevestele noué de prin prejur, cu ocașiunea *bulciului Sântoderului* din acel oraș, sărută pe rudenii, cunoscuți și străini, și de aceea acestei vechi datine i-s'a dat numirea de mai sus.

Hălmaciul este o comună română cu 1200 locuitori, și fiind reședința protopopului greco-catolic și greco-oriental, are foarte bune școli primare pentru băieți și fete.

Nu putem trece cu vederea un incident întâmplat în acel orașel în anul 1886 și care pune în evidență purtarea autorităților statului ungar, față cu Români.

În anul menționat, cu ocașiunea unui târg, mai mulți tineri români, avénd pe pālării panglicii tricolore, au fost pedepsiți cu câte 40 florini; ér meșteșugarul Irhas a fost ridicat de gendarmii din biserică, în timpul liturgiei, și tirit la subprefectură, unde i-s'a tras cismele din picioare, pentru-că erau cusute pe margini cu fir tricolor național, și judecătoria de acolo l'a pedepsit cu mai multe zile de arest, pédepsă care a fost aprobată și de înalta curte de dreptate din Pesta.

La târgurile din Hălmaci, participă locuitori din 60-80 sate, cari se află împrejur. Crișenii sub numirea: *bulciu*, înțeleg târgurile cari se țin în zi de sěrbitóre; ast-fel se díce: *bulciul Sântoderului*, *bulciul Sânt-Barbarei*, *bulciul Sântă-Măriei* etc.

Bulciul Sântoderului de la Hălmaci, de care ne ocupăm, se mai nu-

mesce și *bulciul sărutatului*, *târgul de sărutat și târgul nevestelor*.

Cât ține *fruptul*, așa numesc Crișenii dulcele, carnelegile și cășlegile, adecă timpul de la Boboteză și până la prima Duminéca a páresemilor (postul mare), se contractéază o mulțime de căsătorii, ca pretutindenea la Români, vorba ceea, un june e om ca *ómenii* numai după-ce se însoră.

Muntenii țin mult la căsătorii și e o mare fală pentru un socru, decât are o noră frumoasă séu un ginere harnic și de neam, mergénd de-a dragul cu noii căsătorii la târg, unde cunoscuții șoptesc: Cutare e nora cutăruia și i-a adus o avere patru boi! Óre numai pe ea o are tată-séu?

Dacă în ziua de Sântoder și timp frumos, bulciul de la Hălmaciú gemesc neveste tinere, cari fiind fecióre s'au măritat în timpul fruptului. La acest târg merg nevestele noué din comunele Țermure, Ociu, Ocșor, Poenari, Țuhesoi, Bănesci etc. și la care se însemnă, că numai nevestele, cari au fost fete mari,

merg la târg, ér nu și veduvelé căsătorite din nou.

Nevestele, cari au sócre plécă împreună, ér cari n'au, se însoțesc câte doué și câte trei, fórte frumos gătite și cu cununile de mirese pe cap. De multe-ori le duc socrii séu chiar bărbații lor cu carul și cu căruțele până la Hălmaciú, unde nu se preumblă de loc singure prin târg. Fie-care are în mână câte un ulcior frumos împesitritat și umplut cu vinars.

Ajungénd nevestele la Hălmaciú, târgul are o înfățișare interesantă. Voia bună, risul și gluma e caracteristica acestui târg. Des de dimineța nevestele încep a umbla prin târg, însoțite de sócre, séu câte doué și către trei, cari întâlnind consăngenii și cunoscuți, séu vedéndu-i din depártare, alérgă la ei și-i sărută; ér aceștia fi cinstesc cu bani, începénd de la crețari până la florini. Cu străinii sunt în mare rezervă, căci a rėmăné nesăturată e cea mai mare ocară. Numai când nevasta e pozitiv informată, că nu va fi refusată, sărută pe străin. Sărutatul se întemplit pe strade, prin birturi și prin case pe la cunoscuți. După sărutat nevast

cel vechiu, adecă fără să fi stors vr'o concesiune națională maghiară pentru armată, apoi Tisza nu și-a tras de sémă, că are mulți dușmani personali, între cari în primul loc contele Apponyi, cu vr'o 83 deputați, cari de și astăzi sunt contopiți cu partidul liberal, totuși când e vorba de persoana lui Tisza, sunt uniți cu Apponyi, fostul lor șef.

După părerea diarului vienes „N. Fr. Pr.“, acela care va veni după Szell, va trebui să fie un bărbat, care să aducă cu sine drept zestre concesiuni pentru armată, care în cel mai apropiat timp va fi împărțită în două și în partea ungrăvescă va avea limba maghiară ca limbă de comandă (?), va avea steaguri și embleme și imn maghiar (?).

Dacă se va împlini proorocia acesta va arăta viitorul, și tot viitorul va arăta și aceea, decât acesta va fi în interesul țării monarhiei noastre. Țărâncă pentru Tisza, că n'a isbutit, noi Românii n'avem motive de a plânge.

Jubileul de 50 de ani al diecesei Lugosului.

Frumose și înălțătoare serbări au fost Duminecă și Lună în Lugosiu. S'a serbat jubileul de 50 de ani de la înființarea diecesei române unite de Lugosiu. Din Blașiș au fost de față I. P. S. Sa metropolitul Dr. Victor Mihalyi, prepositul capitar II. Sa I. M. Moldovan, canonicul Gavril Pop. In suita metropolitului erau încă: Dr. Elie Daianu, protopop, A. C. Domșa și I. Micu. Din Oradea mare: prepositul T. Köváry, vicarul capitar Dr. Aug. Lauran, I. Vulcan și Dr. Coriol Pop. Din Maramureș, fratele metropolitului deputatul Petru Mihalyi și adv. Dr. I. Mariș. Din Beiuș directorul I. Buteanu profesorii T. Bule, V. Dumbravă, Cor. Ardeleanu, medicul Dr. I. Mureșianu. Cea mai bine a fost reprezentată diecesa Lugosului, protopopi și o mulțime de preoți, ér dintre mireni adv. Dr. Stefan C. Pop (Arad), adv. Francisc Hossu Longin (Deva), președintele scaunului, orfanal din Deva I. Simionas, Dr. Stefan Erdelyi (Orăștie), advocații Contescu și Dr. Suciu (Hațeg) si alți mulți din toate unghiurile diecesei.

Serbările s'au început Sâmbătă în 13 Iunie n. cu primirea I. P. S. Sale metropolitului Mihalyi la gară din Lugosiu. Tot Sâmbătă au sosit oșpeții. O mare mulțime de public se afla la gara când trenul din spre Iliu aducea pe metropolitul și ceilalți blășeni. Când trenul intră în gara, urale însuflețite și ovațiuni entusiaste se făcură metropolitului, care fu salutat mai întâi de episcopul Dr. Dem. Radu, apoi de primarul orașului. Metropolitul fu condus la reședința episcopescă.

Séra la 9 ore a urmat conductul imponent de torțe, care a parcurs orașul de

la școala gr. cat. până la reședința episcopescă. In frunte mergea muzica. Dinaintea reședinței corurile țărânci au cântat două piese, după care advocatul Fabiu Bezey a salutat pe episcop, relevând însemnăta-tea jubileului. I-a răspuns P. S. Sa episcopul Radu aducând omagii poporului, care în mâna prigonirilor seculare a păstrat neschimbată credința în Dumnezeu și iubirea de limba strămoșilor. După acesta corurile au cântat éráși două piese și cortegiul s'a întors în piață. Participanții s'au întrunit apoi la cină comună în grădina hotelului „Concordia“

Duminecă dimineța archiereii au fost conduși la catedrală cu procesiune solemnă. S'a început serviciul divin la care a pontificat metropolitul și episcopul împreună cu vre-o 40 preoți. La fine metropolitul ținu o predică festivă, după care s'a cântat doxologia cea mare. In predica sa metropolitul a făcut istoricul unirei, începând cu conciliul de la Florența și până la înființarea Metropolei române unite.

După serviciul divin s'a ținut adunarea întrunită a reuniunilor învățătoresci presidate de canonicul I. Boros. După adunare a fost banchet, participând vre-o 160 de persoane, la „Regele Ungariei“. Alt banchet a fost la „Concordia“. S'au pronunțat numeroase toast.

Séra s'a dat un concert de cântă corurile țărânci. A asistat public foarte numeros. După concert a urmat dansul, care a ținut până în zorii de zi.

Cu acesta s'au terminat festivitățile.

Lună dimineța I. P. S. Sa metropolitul a plecat spre Blașiș, dimpreună cu întreaga suită. Tot Lună au plecat și ceilalți oșpeți.

Evenimentele din Serbia.

Fiorosă tragedie din Belgrad întâmplată în noaptea de 10 Iunie, a umplut de grăză toate inimile simpatice. Prin ea, prin mâna asasinilor nemernici, s'a stins viața ultimului vlăstar al dinastiei Obrenovic, Regele Alesandru.

Grăznica întâmplare începe acum să treacă în domeniul istoriei.

Lună marea adunare națională sârbescă s'a întrunit în Belgrad și a proclamat de rege pe prințul Petru Karageorgevici. El va ocupa tonul sârbesc sub numele de Petru I. Alegerea s'a făcut cu unanimitate.

Serbia își așteaptă acum pe noul rege. Pe strade se ridică arcuri de triumf și în conacul (palatul) din Belgrad se spală sângele și se înlătură urmele crimei mișelesci săvârșită „în numele patriei“ de chiar armata sârbescă.

primind *cinstea*, ea mulțumescă închinând din ulcior. A nu bea, însemnă a batjocori nevasta și pe ai săi. A fi sărutat de-o nevastă în Hălmgäu la Săn-Tóder, însemnă a fi un om de frunte și de omenie. Ómenî prăpădiți, ticăloși séu réu îmbrăcați, sunt ocoliți.

Lucruri imorale și certe nu se nasc nicî-odată. Ordinea și moralitatea o păstrază însuși publicul, care eserecită cea mai bună poliție și controlă, ca să nu se comită nimic ce ar pute atinge bunele moravuri. De aceea afirmațiunea unor scriitorî străini, că pofta de câștig séu decadența morală ar fi dat naștere *térgului de sărutat*, e cu atât mai neîntemeiată, cu cât la acest *térg* participă de-o potrivă și nevestele fruntașilor ca și ale săracilor, atât orășenele Hălmgăene, cât și satele Crișene

Mult ne-am bătut capul să aflăm originea acestui *térg*, dér ori pe cine am întrebat, nu ni-a răspuns decât dând din umeri: „Așa ne-am pomenit! Așa e da ina noastră!“

Sunt unii, cari cred, că *térgul* datează din timpul în care valea Crișului-alb ar fi fost colonizată cu Moși. Colonii în-

télnind pe consăngenii lor, în *térgul* de la Hălmgäu, îi săruta; ér aceștia *cinsteau* cu bani pe cei, cari se depărtase de țera lor, și ast-fel cu timpul datina s'ar fi generalizat. Alții éráși susțin, că Crișenii fiind păstori, când eșiau primăvara cu oile la munte, soțiile lor îi însoțiau până la Hălmgäu, unde prin sărutat își luau *rémăs bun* de la ai lor, cari în schimb le *cinstea* (dăruia) cu câte ceva.

O altă versiune susține, că această datină ar fi din timpul invasiunii Turcilor, cari străbătând până la Crișul-alb, la Ribiza, Baia-de-Criș etc., ar fi răpit o mulțime de femei crișene, dintre cari unele scăpând din robie și întorcându-se acasă, la Hălmgäu s'au întélnit cu cunoscuții lor, pe cari i-au sărutat de bucurie și aceștia le-au cinstit, pentru vrednicia lor, că-și iubesc limba și vatra strămoșescă mai mult, decât ori-ce bogăție păgănescă.

Térgul de sărutat de la Hălmgäu n'are nici o legătură cu *térgul de fele din Găina*.

Serbia va căpéta o constituție foarte largă, constituția de la 1888, făcută după model belgian încă sub réposatul rege Milan, care însé a cassat'o. Pe constituția acesta va depune jurământ și noul rege și armata. In sensul acestei constituții senatul sârbesc se cassază și va rămâne numai scupștina (camera, séu dieta.)

Regele Petru va sosi în Belgrad Miercuri séu Joi. El e însoțit de o gardă compusă din ofițeri și soldați, cari au luat parte la omorul din 10 Iunie nóptea. Delegația oficială a statului a plecat deja spre Geneva (Elveția) luând drumul Budapesta-Viena-Insbruck. Mâne, Duminecă, vor fi concentrate în Belgrad toate garnisónele din țéră, ca să se dea astfel festivităților de primire o splendoré cu atât mai mare.

Noul rege și-a comunicat alegerea sa mai întâi capetelor încoronate din Viena, Petersburg și Roma. Majestatea Sa monarhul Francisc Iosif I i-a răspuns, asigurându-l de deplină simpatie și urându-i domnie îndelungată. A înfierat însé Majestatea Sa crima ticăloasă, ce s'a săvârșit în potrița părăchii regale sârbesci, dorind ca Serbiei să i-se redea pacea și liniștea și cinstea și s'o ridice din căderea adéncă suferită în ochii lumei civilizate prin omorul de la 10 Iunie nóptea.

De altă parte guvernul rusesc recunoscând oficial alegerea lui Petru I, cere cu insistență *pedepsirea asasinilor*. Acesta o cer de altfel aproape toate guvernele europene și gazetele mari din lumea întregă. Nespus de grea va fi, deci, chiar acum la început problema regelui Petru I, după-ce în Serbia domnesce puternic curentul, ca ofițerii asasiți să nu fie pedepsiți, pe motiv că ei au săvârșit „o faptă patriotică“.

Étă scirile mai noué:

Proclamația regelui Petru.

„Journal de Genève“ publică următoarea proclamațiune a Regelui Serbiei adresată poporului sârbesc:

„Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, am fost chemat pe tronul strămoșilor mei. Declar, că mă supun decisiunii națiunii de a mă urca astăzi pe tronul Serbiei. Consider ca o primă datorie de a mulțumi lui Dumnezeu pentru grația sa și de a exprima în același timp speranța, că puterile vor recunósce urcare mea pe tron, făcută în mod legal. Acesta cu atât mai mult, cu cât sunt hotărît de a indruma Serbia spre o eră de liniște, de ordine și de prosperitate. Imi iau îndatorire către poporul meu, că voi respecta drepturile tuturor, voi face totul cu putință pentru a fi un rege constituțional și pentru a păstra legile, cari garantéză buna stare a scumpului meu popor.

„De aceea invit prin acest prim manifest pe toți șefii bisericei, pe toți reprezentanții autorităților civile, pe toți șefii militari și de a rămâne în funcțiunile lor și de a-și îndeplini datoriile ce le incumbă. Declar, că dau uitărei toate evenimentele cari în ultimii 40 de ani, în îmerejurări extraordinare, au putut să mă atingă personal.

„Fie-care sârb patriot va găsi sub domnia mea protecțiunea necesară pentru viața sa morală și materială, devisa dinastiei mele fiind tot-déuna: „Pentru cruce și sânta noastră libertate“.

„Cu această devisa, care mă légă de armată și de biserica ortodoxă, mă urc pe tronul Serbiei sub numele de: Petru I Regele Serbiei.

„Rog pe Dumnezeu de a răspândi îndurarea sa asupra poporului meu și trimet tuturor salutarea mea regală“.

Se cere pedepsirea asasinilor.

Comunicatul publicat în *Mesagerul guvernului rusesc*, relativ la evenimentele din Serbia este astfel conceput:

„Russia, menținându-se cu rigóre în modul séu de a vedé, de a nu se amesteca în afacerile interioare ale Statelor balcanice și găsind imposibil de a comunica cu *usurpătorii puterii*, a așteptat sfâr-

șitul periódei de turburări pentru a face cunoscut atitudinea sa față cu evenimentele din Serbia.

„Guvernul rus, salutând alegerea noului monarh, descendent al unei dinastii gloriose, și urându-i deplin succes, exprimă în același timp convingerea sa, că *Regele Petru I va lua înainte de toate măsuri de a pedepsi cu severitate pe criminalii trădători amestecați în infamia uciderii Regelui Alexandru*.

„Negreșit nu armata sârbescă întregă póte fi făcută răspundétore de acea crimă, dér ar fi premedios chiar pentru ordinea interióră a Serbiei, de a lăsa fără răspunare o revoluțiune de Stat făcută de armată.“

„O asemenea greșală ar influența în mod defavorabil asupra relațiilor tuturor Statelor cu Serbia“.

— „Allgemeine Zeitung“ din Berlin publică un interview cu un înalt diplomat rus, care a dis, că Țarul este foarte indignat din cauza asasinării Regelui și Reginei Serbiei.

Anglia se va uni de sigur cu Rusia — adaogă diarul — în cererea de a se pedepsi ucigașii. Astfel Regele Petru găsesce o situațiune grea și s'ar pute produce complicațiuni, decât armata sârbă nu va voi să se pedepsescă masacrațorii.

Dacă noul Rege nu va voi să-i pedepsescă, Rusia ar pute să rupă relațiunile diplomatice cu Serbia.

— „Tribuna“ din Roma într'o notiță inspirată, asigură, că guvernul italian, cu totă situațiunea excepțională de care se bucură Regele Petru, în calitatea sa de rudă de aproape cu Casa de Savoia, va cere cu stăruință la Belgrad, ca soldații trădători și ucigași ai suveranului lor să fie pedepsiți.

Regele Petru și asasinatul.

Petru Karageorgevici, primind pentru a doua oră visita unuia din redactorii diarului „Journal de Genève“, a făcut în ajunul proclamării sale ca rege, următoarele importante declarațiuni:

„Reproberez cu totul asasinatele ce s'au comis la Belgrad. Ar fi trebuit să se procedă cu totul altfel. Se dice, că Regele nu a voit să abdice. Ei bine, era foarte ușor să-l isgonéscă împreună cu Draga lui; ajungea să-i lege și să-i transporte peste Dunăre.

„Ar fi fost mai nobil și istoria ar fi câștigat. Nu e de loc o glorie pentru armată, să masacreze, și mai ales să masacreze femei. Mi-e témă ca nu cumva, cu asemenea violențe, să intrăm într'o eră de pronunțiate.“

In atențiunea despărțemintelor „Asociațiunei“.

E știut că scopul „Asociațiunei pentru literatură română și cultura poporului român“ este cultivarea acestuia. Și numele ce-l pórtă încă o dovedesce.

Intrebarea e acum: óre pentru care clasă a poporului e mai necesară această „Asociațiune“ culturală?

Răspunsul negreșit va fi, că pentru întreg neamul românesc din țera acesta, fără deosebire de clase.

Considerând însé, că clasa superióră — mai avută — a poporului e în stare singură să-și vadă deși cultivarea fiilor săi, urmăză de la sine, că „Asociațiunea“ trebuie să îngrijéscă mai ales de cultivarea celor mai săraci din popor, cari de și ar voi, nu sunt în stare să se cultiveze.

Și óre cum am pute constata și afla pe cei mai vrednici de ajutor?

Esperiența și aici ne dá o cheie cât se póte de coreșpundétore.

Miseria mai ales bântuesce între familiile cu copii mulți. Lucru natural, că unde sunt câștigători puțin și consumători mulți, acolo e miserie.

Las' că la cei bogăți și copii mulți pot fi crescuți și îngrijiiți, — ceea ce se și face.

E de sine înțeleș, deci, că ajutorul ce-l pot da societățile noastre culturale trebuie să se dea celor mai săraci și celor ce au mai mulți copii. Prin acesta să-i ajutăm să-și

pătă crește și hrăni mai corăspun-
dător.

Greutatea părinților cu copii
mulți, în general și e foarte mare.
Ce poate fi mai dureros pentru pă-
rinți, ca aceea, decât n'au pânea
necesară să o dea fiilor săi și să-
i îmbrace.

Din cauza acestor trebuințe câți
și câți copii nu pot frecuenta școlă.
Și suntem siliți a le recunoaște scu-
sele. Până ce astfel de miserie vor
fi în popor, înzadar vor fi școlile
cele bine îngrijite, căci ele rămân
nefrequentate de cei mai mulți obli-
gați.

Pedepsele cele mari ce prescrie
legea statului pentru absențiile de
la școlă, pot să ruineze mai rău po-
porul, decât nu să-l cultive.

Miseria e cea mai mare pedică
în calea cultivării poporului. Și cu-
tez a afirma, că statul ar trebui să
vină să ajutore pe părinții lipsiți cu
prunci mulți.

Veni-va cândva statul, și decât ar
veni, în ce direcție și în ce spirit
ar crește copiii noștri, — cu acesta
nu mă voi ocupa. Datorința nă-
ștră e însă să ne ajutăm după pu-
tință cât mai curând.

"Asociațiunea" noastră culturală
ar pute în câteva pune în lucrare
această idee.

Despărțimintele "Asociațiunei"
au fie-care cercul lor de activitate.
Și au dreptul, ca a-verea adunată de
ele să o folosescă fie-care în locul
prim pentru cercul său, și numai
prisosul să-l trimită la centru.

Decă fiecare despărțământ ar
premii în tot anul câte cu 40 co-
rone, barem 2-3 capi de familie —
respectiv mame — cari au 7-8
sau mai mulți copii sănătoși, ar da
acelor părinți un sprijin însemnat.
Ei ar vedea că virtutea lor casnică
e premiată. Și cu cea ocaziune li-
s'ar pute spune scopul pentru care
s'au premiat, că se așteptă de la ei
să dea copiilor creștere corăspun-
dătoare, corporală și spirituală.

Un asemenea ajutor — 40 cor.
— pentru omul sărac hotărăsește mult,
ar pute face capital din așa ceva.

Decă toate despărțimintele ar
urma astfel, cu încetul s'ar pute
premia familii din toate comunele
năștre. Prin aceasta s'ar cimentă și
solidaritatea dintre inteligență și po-
por, căci acesta ar vedea, că și "dom-
nii" se interesază de sorțea lui.

Am atins aceste idei, pentru-ca
cei doritori de propășirea neamului
nostru să le aprecieze cu toată bună
voința completându-le precum vor
afla de bine.

Aurul în foc să lămurească. E
ideile în public se cristalizează. Spe-
rez, că și această espunere ce ține-
tesce la întărirea poporului nostru,
va fi bine primită.

Păstorul.

Adunarea desp. I. Brașov

al "Asociațiunei pentru literatura română și cultura
poporului român".

Duminea trecută s'a ținut în
Râșnov adunarea despărțământului I.
Brașov al Asociațiunei sub președința
d-lui Andrei Bârseanu profesor.

Adunarea s'a ținut în biserică
și s'a început la orele 11, după ce
mai înainte se ținuse parastas pentru
membrii repausați.

Despărțământul a făcut progres
și la adunare s'a raportat cu bucu-
rie, că s'au înscris Dr. Hosanu mem-
bru fondator cu taxa de 400 cor,
er d-nii Petru Nemeș notar public,
Petru Pop jude de tribunal în pen-
siune, C. Popovici avocat și Petru
Popovici, s'au înscris membri pe viață
cu câte 200 corone, precum și mai
mulți membri ordinari și ajutători.

Raportul secretarului N. Bogdan
și al casierului C. Aisër-Săvuleanu îl
vom publica mai pe larg.

Cu această ocaziune domnii în-
vătători Renghia și Boldor și candi-
datul de profesor I. Lăpădatu au ți-
nut conferențe foarte interesante.

S'a accentuat în mai multe
rânduiri iubirea, de care trebuie să
fim cu toții însuflețiți pentru *biserică
și pentru școlă națională românească*.

La orele 2 s'a dat un banchet
la care s'au ridicat toaste pentru
președintele Asociațiunei d-l Mo-
csonyi, căruia i-s'a trimis și o tele-
gramă în care i-s'au exprimat salu-
tările despărțământului, apoi s'a mai
toastat pentru președintele despărțăm-
entului nostru, pentru comerț și
industrie, pentru popor, pentru presă
și pentru diariștii de față la acest
banchet, pentru buna înțelegere și
lucrarea împreună a tinerilor cu bă-
trânii etc.

Lăsăm să urmeze raportul co-
mitetului despărțământului, citit prin
d-l secretar N. Bogdan.

Onorată adunare generală!

În puterea principiului luat ca basă
la stabilirea programului său, comitetul a
cautat și în anul acesta prin lucrările sale să
facă, ca Asociațiunea pentru literatura rom.
și cultura poporului român să străbată cât
mai adânc în păturile poporului nostru de
la țară, ca acesta — poporul — în schim-
bul obolului, ce și-l dă pentru Asociațiune,
să-i și guste rîdele aceleia.

Succesul său nesuccesul de care au
fost însoțite aceste lucrări ale comitetului
se poate vedea din raportul, ce comitetul își
ia voie a-l presenta Onoratei adunări ge-
nerale.

Raportul

comitetului desp. I Brașov al Asociațiunei pen-
tru liter. rom și cult. poporului român despre
activitatea și starea desp. de la adunarea gener.
ținută în Bod, în 16/29 Iunie 1902 începe.

1) Membrii:

Până la adunarea gen. din anul tre-
cut despărțământul nostru număra: 1 mem-
bru fondator, 5 pe viață, 73 ordinari și 70
ajutători; total 149.

În decursul anului acesta s'au înscris
domnii:

1) Nicolae Balea pantofar. 2) Nicolae
Bârseanu, învățator. 3) Casina română din
Brașov. 4) Eugeniu Precup, măestrul lăcătuș
Brașov. 5) Iosif Aron, învățator Brașov.
6) Ioan Dariu, învățator Brașov. 7) Zosim
Butnariu, învățator Brașov. 8) Augustin Paul
colaborator la "Gazeta Trans." Brașov. 9)
Ananie Boldor, învăț. Codlea. 10) Societa-
tea de lectură Codlea. 11) Iosif Comanescu
jun. paroh Ghimbav. 12) Er dōmna Eugē-
nia Dr. Vecerdea, mutându-se de la Sibiu
la Brașov, doarece să fie luată în lista
membrilor ordinari ai desp. nostru. Afară
de aceștia cu ocaziunea reorganizării agen-
turii în Râșnov s'au înscris ca membrii or-
dinari noi domnii: 13) Ioan Renghea co-
merciant. 14) Bartolomeiu Tipeiu învăț.
15) Costi Proca, paroh.

Membrii ajutători: G. Butnariu, înv.
D. Ilie, G. Crețu, A. Fretu, Iosif Renghea
Vas. Cârstocea, N. Ilie, N. Cimpoiu, D.
Armăsariu, Ioan Pivariu, Ion Dobrescu,
George Vintilă, Stefan Proca, D. Drăgan,
D. Dobrescu, V. Sofran, Virgil Bude, învăț.

On. adunare generală! Decă compa-
răm numărul membrilor desp. nostru al
Asociațiunei cu numărul locuitorilor români
de pe acest teritoriu, trebuie să constatăm,
că acela nici pe de departe nu ne poate
mulțami. Cum vedeți în anii din urmă nu-
mărul membrilor fondatori se redusese la
1, er acela al membrilor pe viață la 5.
Chiar nici numărul membrilor ordinari și
ajutători nu stă în raport cu numărul nos-
tru din acest comitat. Din cauza acesta
comitetul d-văstră a acelat în mai multe
rânduiri la societatea noastră și mai ales la
societatea inteligentă și trebuie să o mă-
rturisim, că apelul nostru — în anii prece-
denți — n'a aflat echoul dorit. Cu atăta
mai mare este însă bucuria noastră, astăzi,

când în această adunare Vă putem comu-
nica, că în anul acesta, pe lângă membrii
ordinari și ajutători amintiți mai înainte:
D-l Dr. Ioan Hosanu, medic în Brașov s'a
înscris ca membru fondator al Asociațiunei
solvind suma de 400 corone, er domnii:
Constantin Popovici, avocat și Petru Ne-
meș, notar public s'au înscris ca membrii
pe viață, solvind suma de câte 200 cor.

On. adunare gen.! Decă Asociațiunea
noastră a avut bucuria de a recruta în anul
acesta în despărțământul nostru, pe acești
stimabili noi membrii, nu a fost cruțată
nici de durerea de a pierde dela adunarea
generală încoco câți-va valoroși membrii
ai săi, pe cari mărtea nemilăsa i-a răpit
dîu mijlocul nostru. Acești membrii adănc
regrețați de societatea noastră sunt: fostul
protopop al Brașovului Ioan Petric, în per-
sona căruia desp. nostru nu numai că a
pierdut un membru pe viață, decât a pierdut
un bărbat, care un lung șir de ani, ca di-
rector al acestui desp. a condus destiniile
Asociațiunei noastre. A pierdut pe Ioan Po-
pea, profesor în pensie, Nicolae Mocanu,
Nicolae Eremias, comerciant membrii ordi-
nari; precum și Ioan Leucescu fost pre-
ședinte al Agenturii Rotbav și Ioan Me-
țianu, învățator în Ghimbav, membri aju-
tători.

În urma acestor schimbări, numărul
membrilor Asociațiunei de pe teritoriul
acestui despărțământ de prezent este. 2
membrii fondatori, 6 pe viață, 85 ordinari
și 54 ajutători.

O listă completă a tuturor membrilor
despărțământului nostru va presenta on.
adunări generale, în raportul său d-l casier
C. Aisër.

2) Agenturile: Nămerul agenturilor
afătoare pe teritoriul desp. nostru este 17.
Dintre acestea aproape fie-care a dezvoltat
ceva viață și și-a îndeplinit chemarea sa,
administrând bibliotecile avute în folosință,
făcând incassările de lipsă și dând comite-
tului cercual mână de ajutor în executarea
agendelor sale. În anul expirat, comitetul
n'a organizat nouă agenturi, de ore ce
acestea fiind împreunate cu spese, comitetul
a întocmit lucrul astfel, ca organizarea
vreo comună adunarea generală, sau când
se ține vreo prelegere, sau se predă vreo
bibliotecă în administrațiunea agenturii.
Afară de aceea suntem de parere că Aso-
ciațiunea își ajunge mai bine scopul, decât
comitetul va căuta mai întâi să susțină
și să nutrească funcționarea în agenturile
organizate deja până acum. De aceea ac-
tivitatea comitetului față de agenturi a și
fost în sensul acesta. Astfel agentura din
Râșnov, poate că în urma mutării din această
comună a fostului ei președinte Ioan Te-
culescu, sau poate din cauză, că acestei
agenturi nu i s'a dat destul nutremēt spi-
ritual, comitetul cercual cunoscând pe
bravii poporeni ai acestei înfloritoare co-
mune, a creșut, că e neapărat de lipsă, că
această fruntașă comună, să fie atrasă din
nou în organismul desp. nostru. De aceea
și-a trimis în ziua de Bunăvestire a ace-
tui an doi delegați ca să reorganizeze agen-
tura în această comună și cu cea ocazi-
une să-i dea în administrare o bibliotecă
poporală. Primirea însuflețită și interesul
arătat cu cea ocaziune atât din partea
inteligenței, cât și din partea poporului
din loc, precum și persoanele, cari stau în
fruntea acestei agenturi, ne face să credem
că agentura de nou organizată a Râșno-
venilor o vom vedea în șirul agenturilor
năștre, cari se disting prin activitate zelosă
și exactă. Comitetul, care se află în fruntea
ei este următorul: Preș. C. Proca preot,
secr. G. Butnar învăț., bibl. V. Bude înv.,
casier G. Ilie com.

Onorată adunare generală!

Decă avem în vedere adevăratul scop
ce trebuie să-l urmărescă Asociațiunea nă-
ștră și, decât dorim ca ea să străbată cât
de adănc în păturile poporului nostru de
la țară, atunci trebuie să o mărturisim, că
activitatea dezvoltată de agenturile năștre
și constatată în acest raport să mărginesce
mai mult la o activitate administrativă. E
adevărat, că aproape în fie-care agentură

avem bibliotecii poporale și că cărțile afli-
tore în ele se cetesc cu destul zel, decât
acesta încă nu este suficient pentru scopul
ce-l urmărește Asociațiunea năștră. Comi-
tetul d-văstră ar dori, ca fie-care agentură
să fie chiagul, care să formeze legătura în-
tre inteligență și poporul nostru dela sate,
agenturile năștre să fie nisce centre de
cultură și educațiune a poporului nostru.
Eța cum înțelegem noi acest lucru: Preo-
ții și învățătorii vor destina în fie-care
agentură — unde nu este societate de
lectură specială — câte-o localitate, unde
în serile cele lungi de iernă, vor concentra
pe poporeni din comuna lor; vor lua cărți
din bibliotecă, le va ceti din ele, le va
explica, vor discuta cu ei cele cetite și le
vor da omenilor îndrumări, cum au să ce-
tescă; ba și vor pune chiar să reproducă
aceea ce au cetit. Acolo, unde există so-
cietăți de lectură, sau casine, le vor cam-
bina acestea la o altă, vor organiza sub
aspiciile agenturii coruri sau alte însoțiri
și tovărășii educative. Urmând în chipul
acesta și lăsând la o parte neînțelegerile
și certurile, cari sunt atât de dese între
preoți și învățători, sau între preoți și po-
por, suntem convinși, că multe din relele
de cari ne plângem, vor dispărea din mij-
locul nostru. Deși și mai mult, în chipul
acesta ne apropiem de resolvarea acelei
probleme, care atât de mult preocupă cer-
curile conducătoare ale năștre, în chipul
acesta, căci am aflat calea, pe care tinere-
tul nostru, care iese din școlile elementare,
șiși poate completa cunoștințele sale și se
poate perfecționa în scris și în cetit, prin
ceea ce și printre noi se va tot micșora
numărul analfabeților, adică al acelora,
cari nu știu scrie și ceti și cu timpul vom
pute fi și noi puși în șirul compatrioților
noștri și în această privință.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 7 Iunie v.

Adunarea "Asociațiunei" în Baia-
mare. Anul acesta adunarea generală a
"Asociațiunei pentru literatura română și
cultura poporului român" se va ține în
Baia-mare. Comitetul despărțământului
Sătmăr-Ugocia, în frunte cu d-nii George
Șuta președinte și Dr. Vasilie Lucaciă se-
cretar, precum și întreg comitetul ales
pentru aranjarea festivităților din inciden-
tul adunării generale, a publicat un apel
călduros către publicul din Baia-mare și
împrejurime pentru a-și da cu toții mâna
frățescă și a pune umăr la umăr, ca pri-
mirea "Asociațiunei", cea mai înaltă insti-
tuție națională a năștră, să se facă cu
tota demnitate. Adunarea se va ține în
dilele de 9 și 10 August.

"Reuniunea rom. de gimnastică și
de cântări" din localitate va aranja Săm-
bătă 14 (27) Iunie un concert cu concu-
sul capelei orașănesci, augmentată prin
mai mulți membrii ai societății filarmo-
nice, în sala de teatru a Redutei din loc, cu
următorul program: 1) Peer Gynt-Suite
I și II de Ed. Grieg. 2) Cantată, pentru
cor mixt și orchestră de G. Dima. 3) Arie
din Odysseus, de M. Bruch. 4) Salvum
fac regem, cor mixt și orchestră de G.
Dima. St. membrii ai Reuniunii sunt prin
această încununare, că biletele pentru
acest concert și-le vor pute ridica Marți
și Miercuri de la 11-12 a. m. în cancela-
ria prof. a gimnasiului la secretariul
Reuniunii. A. Ciortea.

Regele Carol și regimentul 6 sâr-
besc. Din sciri telegrafice confirmate se
cunoaște rolul pe care l'a avut în asasi-
natele din Belgrad regimentul 6 de infan-
terie sârbă, al cărui cap era de mai mulți
ani M. S. Regele Carol al României. Re-
gele a făcut cunoscut telegrafic, la Bel-
grad, de mai multe zile, renunțarea sa la
onorea de cap al regimentul 6 de infan-
terie sârbă.

Succesiunea regelui Alesandru în
România. Se știe că defunctul rege al
Serbiei, poseda moși în România, pe cari
le moștenise de la bunica-sa, muma lui

Milan. În urma asasinării, guvernul sârb are intenția de a confiscă totă averea lui Alesandru. Muma lui, regina Natalia, se opune la aceasta și a început chiar a se pune în legătură cu avocați în țările unde Alesandru avea avere. Regina Natalia s'a adresat unui fruntaș avocat din Bucuresci, solicitându-l să se intereseze și să intervină la nevoie, în contra oricărei încercări, ce va face guvernul sârb, pentru sechestrarea și confiscarea bunurilor posedate de fiul ei. Până aci însă, guvernul sârb n'a făcut nici o intervenție în acest sens în România.

Petru Karagheorghievici și regele Italiei. Diarul „Italia” povestesc un fapt destul de recent și care caracterizează relațiile cordiale între suveranul italian și regele Serbiei: Prințul Karagheorghievici, a fost (la Roma acum doi ani exact la epoca în care și prințul Nicolae al Muntenegrului se afla acolo, cu ocaziunea născerii principesei Yolanda. Cei doi prinți, după mărta, soției prințului Karagheorghievici, care era fiica prințului Nicolae, întrerupseră ori ce relații între dâșii. Ei erau în conflict foarte viu, căci aveau vederi foarte diferite asupra raporturilor reciproce între Serbia și Muntenegrul. Prințul Karagheorghievici, în adevăr credea, că nu găsește pe lângă prințul Nicolae un sprijin îndestulător pentru realizarea aspirațiilor sale. Regele Victor Emanuel III a fost atunci intermediatorul pentru împăcarea celor două rude ale sale. Prințul Karagheorghievici a fost invitat de vreo două ori la masă, la Quirinal, împreună cu prințul Muntenegrului. Prințul Karagheorghievici a păstrat în tot-deuna raporturile cele mai cordiale cu curtea italiană și s'a arătat foarte recunoscător către regele Italiei pentru simpatia ce acesta i-a arătat în tot-deuna.

Primari pedepsiți. „Libertatea” scrie, că Vineri 19 l. c. decii de primari se vedeau la pretura din Ilia. Fisolgăbirul i-a pedepsit aproape pe toți cu 10 cor. amendă în bani sub cuvânt, că n'au dat ordin să se măture stradele din satele lor. Primarii spun, că n'au căpătat poruncă a face acesta. Se bănuiesc, deci, că pedepșa li s'ar fi croit, pentru-că au votat la Dobra pentru Dr. Vlad. Contra pedepsei s'a dat recurs.

„Cine Mintye” așa se numește o carte de povești, seu cum se dice altmintre: „roman”, pe care l'a scris vice-spanul comitatului Coșocnei d-l Andrei Dózsa. După cum arată titlul, scris greșit, cu ortografia unghurească, așa că în loc să scrie „Tine minte”, cum avea de sigur în gând, scrie „cine mintye” (adecă cum se dice pe la Cluși: cine minteșce), romanul lui Dózsa se ocupă și de Român și anume după cât scim din nisce recensiuni, începând cu timpul de la 1848 și până în zilele noastre. Ar fi așa-dér un roman social seu mai bine politic, roman „cu tendințe”, cum se mai dice, care urmărește „idea națiunii maghiare unitare”. Asta o mărturisesc însuși autorul, în adresa prin care își dedică cartea comitatului Coșocnei. Adresa acesta s'a cetit în congregația comitatului ținută acuma de curând. — Ce înțeleg ungurii sub „idea națiunii maghiare unitare” a spus-o destul de lămurit Banffy, și ni-o spun dilnic miniștri în dietă și gazetarii maghiari. Ei înțeleg ca toate celelalte naționalități să se facă Maghiari. — N'avem nici un motiv să credem, că d-l Dózsa ar interpreta altfel această faimă ideie în cartea sa. — Cu toate acestea în numita congregațiune, d-l Vasile Indre a luat cuvântul și cu vorbe elogiöse a propus să i se voteze lui Dózsa mulțumită protocolară, pentru cartea sa, prin care ar arăta căile adevărate ale „bunei înțelegeri între naționalități”.

Iunial. Elevii de la școlă gr. or. române din Timișoara-Fabric aranjază în ziua 12 (25) Iunie un „Iunial” în „pădurea vânătorilor” (vadász-erdő). Din eventualul prisos al contribuțiilor benevole se va face un stég școlar. În fruntea aranjării vedem pe Nic. Nicorescu, învățător, Persida Re-

gep, învățător, Entimie Milutin episcop I. Vichentie Cosariu episcop II. Se vor esecuta mai multe cântece sub conducerea d-lui N. Nicorescu. ér elevii Emil Țăranu și Radu Ladu vor declama poesii.

De la direcția tramvaiului primim înștiințarea, că Duminecă, în 21 Iunie după amiazi, în cas de timp favorabil în afară de trenurile ordinare vor circula și automotoarele până în Satulung și îndărăt după următorul plan: *Din piață* plécă la 1 óră 37 minute, la 4 óre 10 minute, 5 óre 22 minute. *De pe bulevardul Rudolf:* la 3 óre 02 minute, 6 óre 53 minute. *Din Satulung* plécă la 1 óră 50 minute, la 4 óre, la 5 óre 38, la 6 óre 20 și la 8 óre și 3 minute. *Luni* eventual *Marti* în cas de se ține marialul „Honterus”, atunci automotoarele vor circula, în afară de trenurile ordinare până la Honterus și îndărăt.

Dintre farmaciile din cetate Duminecă 21 Iunie va fi deschisă după amiazi numai farmacia „La Leul” a lui Friedrich Stenner, str. Porții Nr. 21.

Concert militar. Mâne, Duminecă s'era concert militar la „Gewerbeverein”. Inceputul la órele 8. Intrarea gratis.

Tragere la țintă. Luni, în 22 Iunie, batalionul 3 din reg. 2 de infanterie va eși la tragere la țintă. Poliția aduce la cunoștința publică, că de la órele 5 dimineața până la órele 2 după amiazi este sever oprit a calca pe teritoriul Poianei, unde se vor ține eserțiile de tir.

Concertul flautistului Wilikow. Renumitul flautist Wilikow va da mâne séră un concert la „Pomul verde”. Inceputul la órele 8.

Ghiață la cap!...

La Oraștie trebuie că nu plouă ca la noi, trebuie că p'acolo sunt deja mari căldurile, căci decă n'ar fi așa, n'am puté pricepe, cum colaboratorilor dela „Libertatea” a început să le cânte clarul în cap de bucurie, că la Dobra a fost ales candidatul lor, care a desertat din partidul nostru național și a părăsit programul acestuia.

Cei ce vor sta la indoială despre cele spuse aici, să cetescă „Libertatea” de Duminecă 7 (20) Iunie n. și acolo vor găsi pe pagina a 2-a colóna 1-mă un articol intitulat „Dobra — Plevna” (!), în care scriitorul mărturisesc, că „mereu i-se învîrte în cap asemănarea între lupta noastră dela Dobra și lupta dela Plevna” (sic !)

Câte-va rënduri mai jos autorul, despre care vorbim, face asemănarea scriind:

„Precum la Plevna a fost indispensabil curajul, tactica și personalitatea Regelui Carol, — tot așa la mica noastră Plevna, a fost neapărat de lipsă capacitatea și cheazăia intrupată în personalitatea lui Dr. Vlad”.

„Și aici și acolo lupta a fost chie-mată să decidă sörtea unei situațiuni, pe șir de ani. Resultatele luptelor de la Plevna sunt epocale, istorice, cele ale luptei dela Dobra vor forma și ele epocă, punct de întórcere istoric (!) în istoria noastră politică de aici”.

Decă n'ar fi așa de simpluț ce ce a făcut „epocală” asemănare de mai sus, s'ar fi ferit să pună în paralelă Dobra cu Plevna, fără de a adauge și cuvântul „victorie”. Căci e știut că cuvântul Plevna însamnă pentru unii victorie, pentru alții desastru.

Prin asemănarea din vorbă autorul articolului din „Libertatea” n'a voit să preamărăscă numai învingerea electorală dela Dobra, ci și pretinsul „punct de întórcere istoric”, ce dice, că l'a adus cu sine. Acest „punct de întórcere” însă nu e decă o retragere cu jertfirea idealurilor, cum dic patronii d-lui Vlad.

În acest înțeles credem și noi, că Dobra ne înfățișază o pierdere,

ca mai multe altele pentru partidul și solidaritatea noastră națională. Ne mângăiem însă, că această pierdere e departe încă de a însemna un desastru, o Plevnă biruită pentru acest partid și pentru interesele de viață ale națiunii române.

Ca să potă învinge aceste interese, au lipsă de alți luptători, nu de cei cu curajul de a închina stégul și de a retră!

Fundațiunea iubilară a episcopului Dr. D. Radu.

Din incidentul iubileului de 50 de ani de la înființarea dieceei române unite din Lugoși, precum și din incidentul numirei sale de episcop la Oradea-mare P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu, a făcut o fundațiune de 26,000 cor. Actul despre această fundațiune prin înființarea căreia P. S. Sa și-a asigurat recunoștința fiilor bisericeii sale, s'a comunicat în ședința de la 10 Iunie a Consistoriului și e de următorul cuprins:

Din incidentul fericitului eveniment al iubileului de 50 ani al dieceei greco-catolice române a Lugoșului precum și în vederea faptului, că prevedința dumnedescă, prin împreună lucrarea pontificului Roman și a Majestății Sale Prea gloriosului nostru rege apostolic Francisc Iosif I, a dispus transferarea mea de la scaunul episcopesc al Lugoșului, după păstorire de 6 ani, la scaunul episcopesc gr. catolic de Oradea-mare; și astfel în fața unor evenimente așa de însemnate pentru nevrednicia mea mă simțesc îndemnat a depune și încredința aceluia venerat capitul mica cruce care am putut-o face în mijlocul multor dificultăți materiale, cu carl mai ales la începutul păstoririi mele am avut de a mă lupta, ca să fie o mică fundațiune, prin care cu timpul să se scie ajutama cât de cât diecesa Lugoșului întru nenumăratele sale lipsuri materiale la îndeplinirea măreței opere de a lucra la mântuirea sufletelor și tot-odată de a concurge la cultivarea iubitelui nostru neam românesc.

Averea ce o încredințez Veneratului Capitul spre administrare și îngrijire, sub superinspecțiunea Episcopilor Lugoșului după timp, amésurat dispoșițiilor sfintelor canóne în această privința, se compune din următoarele:

1) Două polițe de asigurare a vieții mele de la societatea de asigurare „Gresham” cu n-rii 651448 și 651449 de câte dece mii, adecă 10.000 cor. în total două-deci mii, adecă cor. 20.000.

Polițele acestea deja sunt transcrise pe numele aceluia Venerat capitul. Quotele anuale scadente până la timpul de tață toate sunt plătite, ér pentru viitor mă oblig cu acesta a le plăti eu însuși la scadența lor și chitanțele a le depune la acel venerat capitul, seu eventual în rezervă vërșă prin act separat capital în număr din ale cărui interese să se plătescă apoi numitele quote anuale.

2) Două-deci și cinc actii de ale institutului de credit și economii „Poporul” din Lugoși cu n-rii: 172, 170, 169, 7 (6, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727 de câte cor. 100, în total cor. 2500.

3) Cinci actii de la institutul de credit și economii „Lugoșana” din Lugoși cu n-rii: 1151, 1147, 1149, 1148, 1150 în valóre de câte 200 cor., în total cor. 1000.

4) O acție de la institutul de credit și economii „Albina” din Sibiu cu nr. 493 în valóre nominală de cor. 200.

5) Două actii de la institutul de credit și economii „Bihoreana” din Oradea-mare cu n-rii: 785 și 786 în valóre nominală de câte 200 cor., în total cor. 400.

6) Trei actii de la institutul de credit și economii „Granițerul” din Hunyad-Dobra cu n-rii: 197, 198 și 199 în valóre nominală de câte cor. 100, în total 300 cor.

7) Cinci actii de la societatea comercială de acții „Consum” din Blașiț cu n-rii 712, 713, 714, 715 și 716 în valóre nominală de câte cor. 100, în total cor. 500.

8) În bani gata cor. 100.

Toate acțiile mai sus specificate sunt pe deplin plătite și însoțite de coléle lor de cupon. Ér transcrierea lor pe numele fundațiunei de față se va face în timpul cel mai scurt după cererea și pe cheltueia mea.

9) Două jughere de pământ arător

în hotarul Lugoșului cumpérate de mine și prin actul de cumperare deja transcrise pe numele dieceei Lugoșului pe séma convicțului greco-catolic român din Lugoși în valóre totală după prețul de cumpărare de cor. 1000.

Din totă această avere, care represintă în valóre nominală suma de 26.000 coróne se va constitui: „Fundațiunea iubilară a episcopului Dr. Demetriu Radu”.

Și până ce voiți presenta ordinariatu-lui episcopesc al Lugoșului litere fundațiionale, seu eventual până ce se vor face ele din partea acestuia după toate recerințele unor asemenea instrumente, dispun următoarele:

1) Fundațiunea se va pune în aplicare îndată după încetarea mea din viață. Ér pâuă atunci venitele se vor împărți în trei părți egale, din cari o parte se va capitalisa, a doua parte se va distribui ca stipendii și a treia se va puté folosi spre orice scop de interes diecesan după buna dispunere a ordinariatu-lui episcopesc al Lugoșului.

3) Stipendiile se vor împărți după buna dispunere a ordinariatu-lui episcopesc la școlarii gr. catolic român din diecesa Lugoșului, pe cum și la școlarii, mie consăngeni, ca mai la vale, fie pentru întreținerea lor în convicțul diecesan, fie la alte școlé de orice categorie, pe cum și în măsură mai restrinsă la ucenicii de meserii greco-catolice români din diecesa Lugoșului.

4) La împărțirea acestor stipendii vor avé preferința „caeteris paribus” acei tineri greco-catolici români, cari vor puté dovedi că se trag de la părinții mei Ioan și Paraschiva Radu, economi în Sas-Uifalau, în cercul pretorial al Aiudului, în comitatul Albei-inferióre, pe cum și de la frații tațului meu și de la frații mamei mele.

Autorizez pe Ven. capitul ca din acțiile mai sus numite de la „Lugoșiana” două să le străpună la fondul misal al bisericeii catedrale din Lugoși, ca din venitul lor, în tot anul la ziua aniversară a morții mele să se slujescă o sfântă liturghie pentru refrigeriul sufletului meu și al părinților mei. Apoi ca la finea liturghiei de la sârbătórea sfântului Dumitru să se facă parastas pentru odihna sufletului meu.

În legătură cu cele de mai sus în timpul cel mai scurt voiți depune la mână aceluia Venerat capitul suma de 1000 (una mie), ér cel mai târziu în anul viitor o altă mie coróne spre a-le da pentru edificarea școléi gr. cat. din Lugoși.

La urmă dau mulțumită pentru toate Preabunului Dumnedeu, și doresc scumpéi și măreței diecese a Lugoșului progres și înflorire necontentită spre mărirea lui Dumnedeu și cultivarea némului românesc.

Dat în Lugoși în ședința Consistoriului episcopesc la 10 Iunie 1903.

Episcop Demetriu Radu m. p.

Din Maramureș.

— 18 Iunie 1903.

Aci 18 Iunie st. n. s'a ținut alegearea denotar pentru cercul notarial compus din comunele Ocna-Slatina, Sat-Slatina și Biserica Albă. Au candidat doi Români anume: Moys și Fejes, doi Ruși anume: Stankovics și Ilnitzy, 1 arman: Buzesco și un jidan Gabányi (pe care mai înainte l'a chemat Gewürtz Aron).

Protopretorul a candidat pe Buzesco, Gabányi, Moys, Stankovics. Pe Fejes l'a presionat să repășescă. Pe Ilnitzy nu l'a candidat. Gabányi cu țile înainte a umbat împărțind beuturi între popor și se dice că și bani.

Alegătorii din Ocna Slatina s'au purtat foarte corect, că toți s'au înfășășat dar nici unul nu a votat. Cei din Sat-Slatina și Biserica Albă, deși au fost avisați prin preoții lor să voteze pe creștin, s'au aflat între ei cari „insufletii” de beuturile jidanului au votat pe jidan, mai mare parte însă s'au retras vödënd că nu pot învinge cu jidanii. De sine se înțelege că comite-tele suprem Roszner, care are multe dă-raveri cu jidanii a fost cu trup și suflet pentru această alegere, deși inteligența s'a opus și a făcut pași la viceșpan ca să nu facă presiuni pentru alegere. Viceșpanul însă n'a putut face nimica căci porunca fișpanului a fost dată.

E de însemnat că în Maramureș comunele românesci totdeuna notari români au avut și în tot comitatul nu s'a pomenit notar jidan până în era lui Roszner sub care s'a ales acum al doilea. Pri-

mul s'a ales cu trei ani înainte de asta în Săpânța. E curios lucru că din o parte guvernul se îngrijese de Ruteni (Rutén akció) și trimite comisar pentru scăparea poporului din comitat din ghiarele *jidaniilor*, de altă parte pune pe capul Românilor notari *jidani*, căci comuna Săpânța e comună românească.

Preotul din Slatina Ioan Doros, un preot bun care poartă grija poporenilor și e naționalist bun a strins poporul ca să se sfătuiască în privința alegerei și dum-nelui cu cantorul și puțin omenii mai de frunte și-a dat votul pentru creștin.

— y. —

ULTIME SCIRI.

Viena, 19 Iunie. Face senzație faptul, că după- ce contele Tisza și-a depus mandatul, ce i-l'a dat Maj. Sa pentru a constitui un nou guvern ungar, baronul Fejervary a rămas în Viena și a conferit timp mai îndelungat cu ministrul comun de răș-boiū br. Pittreich.

Budapesta, 19 Iunie. Delegațiunea sârbescă, în drum spre Geneva, a trecut adipe aici. In același tren se aflau și surorile reginei asasinată Draga. Ele au părăsit pentru tot-déuna Serbia.

Belgrad, 19 Iunie. Constituția revisuită a fost comunicată regelui Petru. El a aprobat-o Constituția va intra în vigore mâne.

Belgrad, 19 Iunie. Diarele de aici vestesc în ediții separate, că *Sultanul ar fi abdicat la tron*. Se mai vorbește, că Albanesii ar fi atentat la viața Sultanului.

Belgrad, 19 Iunie. Răspunsul împăratului Austriei adresat regelui Petru, a făcut o adencă impresiune asupra populației. A fost remarcată cu deosebire fraza prin care împăratul condamnă scenele sângeroșe.

Conferință, examen și teatru.

Comăna-inferiōră, 28 Maiū n.

Onor. Redacțiune! Duminecă în 17 Maiū invetătorii din archidiaceza de Alba-Iulia și Făgăraș ai desp. Făgăraș și-au ținut adunarea în Veneția-inferiōră, după cum urmază:

La orele 7 se începe serviciul divin celebrat de Rev. domn vicariu I. Macaveiū asistat de părintele P. Langa, administratorul acestei parohii. Răspunsurile liturgice au fost executate de corul învetătoresc.

La finea serviciului divin părintele Langa ține o frumoasă predică, în care arată rolul învetătorului și al mamei în educațiune.

Indată după liturgie la orele 10 $\frac{1}{2}$ se începe examenul cu elevii de la școala gr. cat. din loc, cu 6 desp. unde funcționează ca învetători Corneliu Langa. Iți era mai mare dragul să vești pe micile odrasle ale românașilor—pe micii copilași—îmbrăcați în haine de sârbătore, cum răspund de precis și îndrăsneț, dovedind că sunt siguri de materia percursă.

Cu ocaziunea examenului harnicul învetător ni-a arătat, că nu numai că e un bun învetător, ci că tot-odată e și un bun măestru al cântului, căci atât cântările liturgice, cât și cele naționale le-a cântat în două voci cu micii elevi, atât de frumos în cât ne-a frapat, mai ales în „Audiți acolo”. Pe lângă acestea d-l învetător a scint și a cântat, ca în toate rëndurile, și cu ocaziunea acēsta să combată beția prin dialogul predat de 3 copii, care a putut servi forte mult poporului de acolo.

Examenul se încheie prin vorbirea Rev. domn vicariu, adresată învetătorului, elevilor și părinților — celor din urmă punându-le la inimă școala și biserica, cari sunt primii factori ai moralei.

D-l notar cercual Ioan Gligor, care a luat parte atât la examen, cât și la ședința, fiind pe deplin mulțimit cu răspun-

surile elevilor, a avut bunăvoința de a-i premia cu 6 cor. Micuții în semn de recunoștință i-au urat de 3 ori „să trăiască”.

După examen se începe executarea celorlalte puncte din program precum urmază:

Se constată, că din 31 învetători, membrii ordinari, lipsese 13, ceea ce adunarea cu regret o ia la cunoștință, ér față de aceea, cari nu și-au justificat absența, se cere pedepsirea lor, conform regulamentului.

Atât la adunare cât și la examen au luat parte Onor. Senat școlar din loc, în frunte cu părintele administrativ P. Langa și Stim. dn. Iacob Popneciū protopretore în pensiuone, mai mulți frați de ai noștri învetători din loc și jur. Un bun prietin și bun sprijinitor al desp., ba tot-odată și un zeos bărbat al învătării desp. și învătămētului este părintele I. Bunea din Vad, care nu a luat în considerare timpul cel nefavorabil, ci sciind, că e vorba despre lucruri bune și folositoare, despre lucruri, cari privesc școala, biserica și interesul național, a alergat în mijlocul nostru a ne îmbărbăta cu cuvētul. cât și cu fapta, căci d-l părinte Bunea e și membru fundator al despărțământului.

După constatarea membrilor prezenți, președintele prin o vorbire acomodată deschide ședința. Se aleg 3 comisiuni pentru aprecierea examenului, a disertațiunilor ce se vor ceti, și încassarea taxelor, respective înscrierea membrilor noi.

Urmăză cetirea disertațiunei — cu subiect pedagogic: „Cunoșterea individualității școlarului” de inv. Octavian Pop, care a fost ascultată cu viu interes, ér din când în când întreruptă cu vii aprobări. Disertantul e aplaudat.

Se cetesce a doua disertațiune cu subiect popular: „Crescerea în familie și influința ei asupra vieții poporelor”, de inv. Andreiū Stroia. D-l disertant prin deseale sale exemple, ne arată cât pōte face mama ca educatōre. E aplaudat.

După acestea ședința se suspendă pe 10 minute, ca comisiunile alese să raporteze.

Deschidēndu-se ședința din nou, comisiunea pentru examen prin raportorul seu Dionisie Stănuțel anunță, că comisiunea califică examenul de bun. La acēsta mai vorbește părintele Bunea, descriind examenul de „forte bun”, ér dialogul predat de copii încă a fost forte bine predat, deci cere ca inv. Cornel Langa, pentru zelul și silința sa, să i-se aducă mulțimită protocolară. În acest chip vorbește și d-l E. Crișan. Adunarea primesce propunerile cu „să trăiască”.

Urmăză comisiunea pentru disertațiuni care anunță prin refer. V. Farcaș, pe lângă mică observări, că disertațiunile au fost bine lucrate ér subiectele bine alese. Se aduc mulțimiti protocolare disertațiilor.

Comisiunea a treia însărcinată cu înscrierea de membrii noi, anunță că d-nu Iacob Popneciū s'a înscris ca membru fundator cu 40 cor., ceea ce adunarea ia la cunoștință cu mare mulțimită — urându-i ca Dumneșeu să-l țină încă mulți ani spre binele școalei, bisericei, și poporului.

Finindu-se aceste tōte, urmăză punctul 10 din program cu eventualele propuneri.

Președintele desp. d-l Ioan Pop, aduce la cunoștință durerōsa veste, că D. Bulicre harnicul inv. din Porumbac — a încetat din viață. Adunarea primesce vestea cu durere, ér prin scolare își exprimă siucere condolențe.

D-l E. Crișan luând în considerare, că repausatul a fost unul dintre cei mai harnici inv., propune ca să i-se compună biografia, care să se publice în diare, ér când se mai întâmplă astfel de casuri, învetătorii din apropiere să deie un necrolog, care să-l trimită învetătorilor din întregul despărțământ. — Se primesce și adunarea însărcinată cu adunarea datelor pentru biografie pe d-l E. Crișan.

Adunarea la rugarea inv. I. Faroga, hotăresce, ca proxima adunare să se țină în Sebeș, ér cu nouă disertațiuni se anun-

ță d-l preot I. Bunea și d-l președinte I. Pop.

Cu acestea, după- ce d-l președinte prin o vorbire potrivită mulțimesce Rev. Sale d-lui vicariu, că nu cruță și nu-și pregetă la tōte adunările a lua parte activă, mulțimesce învetătorilor, dorindu-le ca la proxima adunare să nu fie numărul știrbit, să fie cu toții. Mulțumind învetătorilor străini și întregului public străin, încheie ședința.

Tōte punctele din program s'au pertractat în cea mai bună ordine și cu cel mai viu interes, ceea- ce dovedesce, că în acest desp. învetătorii sunt consci de chemarea lor, și tōte acestea au decurs sub înțelpta și părintesca conducere a Rev. domn vicariu I. Macaveiū, ca președinte onorar, și sub buna conducere a d-lui Ioan Pop, unul dintre cei mai vrednici învetătorii și școlerilor noastre populare.

La orele 4 se ia masă comună, masă abundantă din destul, ér limbile se deslęgă și toastele curg. A tostat întâiū P. On. Domn vicariu pentru Escelența Sa metropolitană, apoi toasteză d-l I. Popneciū pentru P. On. D-n vicariu, ér d-l I. Pop pentru învetătorime, asemenea și părintele Langa.

Masa comună a ținut până după orele 7 sera, ér la orele 8 se începe representația teatrală. Sala plină de lume, și sigur, că ar fi fost și mai mult public, decât timpul n'ar fi fost atât de nefavorabil.

Programul a fost forte bogat, toți diletanții s'au achitat destul de brav de rolurile avute, dér mai mult haz a făcut „Tiganul betég”, și „Otrava de hârciogi”, în care ucenicul Nuțu și-a jucat rolul ca un adevărat ucenic. Aplause furtunose le-a încoronat succesul.

Tōte au avut un succas moral deplin mulțamitor, demn de o adunare învetătorească.

Se începe apoi dansul, care a ținut până în revărsat de zori, când apoi fie- care s'adapartă, ducēnd cu sine bunele impresii de la adunarea ce s'a ținut în Veneția. Și cred, că fie- care a avut ce duce, căci toți ôșpeții au fost bine primiți și tractați în modul cel mai ospital în casa învetătorului Cornel Langa.

Olteanul.

Îngrijirea pometului.*)

Intre isvōrele principale de venit ale economului, un loc însemnat ocupă și pomăritul. Durere numai, că acest ram al economiei atât de important și rentabil, la noi Românii numai în timpul din urmă a început a lua unele proporții mai mici în unele ținuturi, ér în cele mai multe încă și astăzi este neglijat cu totul și într'o stare cât se pōte de tristă și părăginită.

Pe când alte popōre, precum Nemții, Francesii, ba chiar și colocutorii Sași, sciū să tragă câștiguri frumoșe și însemnate din cultura pomilor, poporul nostru în mare parte cumpără pōmele cu bani scumpi de la străinū.

Grădinile Românilor adesea forte întinse, sunt pline cu burueni și scăești, seu apoi cultivate cu cartofi și cucuruz, cari nică în parte nu aduc acel venit, pe care l'ar aduce, cultivate fiind cu pomi.

Din datele de mai jos ne putem convinge, că în ținuturile potrivite pentru cultura diferitelor soiuri de pōme, ce câștiguri frumoșe se pot face din acelea.

Așa d. e. orașul Boulban din Francia numai din vëndarea persecilor are un venit anual de 150—160.000 corōne.

Ținutul orașului Lyon, anual pune în vëndare castane de câte 1 $\frac{1}{2}$ milioane cor.

Statele-Unite din America în anul 1894 au vëndut persect în valōre de 280 milioane cor. Tirolezii din ținutul orașului Bozen, din vëndarea merelor au un venit anual de 450—500.000 corōne. Orașelul Vitry în 1893, a cāpētat pe pere 225.000 cor. Bretagne în 1891 au produs și prelucrat ca vin mere în valōre de 340 mii cor. Sârbia esporteză anual prune us-

*) Conferință ținută cu ocaziunea adunării generale a despărțământului I Brașov al „Asociațiunei” Dumineca trecută în Rășnov.

cate în valōre de 20—25 milioane cor., ér Bosnia în valōre de 15—16 milioane cor.

Orașelele Nagy-Körös și Kecksemét din Ungaria în anul 1894 au vëndut persect, vișine și struguri în valōre de 855.000 cor. Orașelul Gōnez din comitatul Abauj Torna, câștigă anual din cerashe 16—18 mii cor. Maramureșul în 1895 numai din mere a avut un venit de 512 mii cor.

Comuna Bulzesci din munții apusenți din vëndarea merelor face venite frumoșe.

Dér să nu mergem așa de departe cu căutarea esemlelor, ci să luăm d. e. comuna Codlea, ai cărei locuitori din vëndarea pōmelor au venite anuale de mai multe mii cor. Din convingere proprie sciū, că locuitorii Români din Codlea au cāpētat pentru pōmele din o grădină de $\frac{1}{2}$ —1 jugēr estensiune, câte 500—600 cor.

Dér decât cultura pomilor este de o importanță atât de mare, trebuie să i-se dea aceleia și o îngrijire mai bună.

A ne încrede orbiș numai în ceea ce produce natura, fără a curăți, săpa și gunoi pomii, — precum fac partea cea mai mare a economilor noștri, — este curată copilărie.

Dacă vrem déră să avem pōme frumoșe și multe, apoi între altele să fim cu deosebită luare aminte la:

- 1) Îngrijirea corōnei.
- 2) Îngrijirea trunchiului, și
- 3) Îngrijirea rădăcinei.

1) Îngrijirea corōnei.

Îngrijirea corōnei în cei dintâiū 3—5 ani, constă în sistematica retezare a crengilor, pentru a-i da o formă ore-care mai frumoșă și mai potrivită.

Este sciut, că pomisorii când îi transplantăm în pomet, unde au să rămână pentru tot-déuna, — au o corōnă constatătoare din 4—5 crenguțe laterale și una principală. În cel dintâiū an, vom reteza crenga principală, — care are menirea a continua trunchiul, — până în 5—6 muguri, ér pe cele laterale până în 4—5 muguri. Din acestea apoi vor vlstări tot atâtea crenguțe, cari în primăvara viitoare și ele trebuie retezate. Astfel vom continua cu retezarea crengilor în cei dintâiū 3—6 ani, croind o corōnă potrivită, în care crengile să fie astfel distribuite, ca să nu vină unele peste altele încrucișate, răpindu-și una alteia lumina.

Am observat însă în grădinile economilor noștri, că ei lasă tōte crengile ivite pe trunchiū, sub cuvēt, că corōna e cu atât mai frumoșă și la timpul seu aduce rōdă mai multă. Acēsta însă nu este adevărat, pentru-că fiind crenguțele laterale prea multe, sucii se distribuie la tōte și împărțindu-se prea tare, rămân slăbuțe ne avēnd hrană de-ajuns. De aceea se trezesc mai târziu cu pomi slăbuți și gârboviți, cari las' că nică nu aduc rōdă mai multă și mai bună, dér în scurt timp se și prăpădesc.

(Va urma)

Literatură.

În editura librăriei Socec a apărut în traducțiune română celebrul roman al marelui scriitor Lermontov: **Un erou al timpului nostru.**

Traducțiunea îngrijită e făcută de cunoscutul publicist B. M. Marian, redactor la „Universul”.

Recomandăm stăruitor cetitorilor acest nou și elegant volum, care se vinde cu 2 lei.

Din compozițiunile pline de melodii românesce ale mult regretatului compositor român Ciprian Porumbescu, tipărite și edate în edițiuni populare de d-na Mariōra Rațiu născută Porumbescu, se află de vëndare la Tipografia noastră următoarele piese:

„Imn de urare” cu două voci, „Hora Prahovei”, „A cădūt o rază lină” cu voce, „Fluturaș de nopțe” polcă, „Frunză verde mărgărit” cânt popular, „Pe câmpile Stupcei” polcă mazurca, „Fata popiū” cânt popular. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 banii porto. „Basme Iașene” vals, 1 cor. 50 b plus 10 banii porto. „Potpourri”, din opereta „Crai nou” 3 cor. și „Ouvertura din opereta „Crai nou” 1 cor. 50 banii plus 10 banii porto.

Doica lui Milan,

„Evenimentul” din Iași publică următoarea interesantă convorbire cu doica răposatului rege Milan, care trăiește încă în Iași:

Investigațiile noastre pentru a afla cât mai numeroase detalii asupra dramei din Belgrad, ne-au făcut să aflăm, că în Iași trăiesc încă doica fostului rege Milan al Serbiei.

Ea se numește Ana Gorea; este mama d-lui Mihail Antoniu, fost comisar comunal la hală, — care e deci frate de lapte cu fostul rege Milan, și e înrudită de aproape cu d. Caracaș, directorul școlii de încălțăminte.

Natural, că am căutat să putem auzi din gura domnei Gorea câte-va fapte, cari pot interesa pe cetitorii noștri.

Domna Gorea se află la d. Caracaș, care domiciliază în strada Păcurari. D-na Gorea este o femeie înaltă, bine făcută, cu o înfățișare, care n’ar face să se creadă că a alăptat în anul 1854.

Etă ce am putut afla de la domna Gorea:

— Milan, fiul lui Miloș Obrenović și al Mariei Catargi, s’a născut în Iași în casa numită pe atunci al lui Costin Catargi, unde actualmente se află consulatul austro-ungar.

Am fost recomandată ca doică de către domnița Nathalia, fiica lui Vodă Ghica, care mă cunoșea foarte bine. Condițiunile de plată atunci difereau mult de cele actuale. Eram plătită cu 7 galbeni pe lună și timp de 6 luni l’am alăptat aici în Iași, după care am plecat cu d-na Maria Catargi la Mărășești și după câte-va luni la Slănic, unde l’am înțercat. Ceva mai târziu ne-am dus la București, unde s’a produs divorțul între Maria Catargi și Miloș Obrenović, ér copilul a fost lăsat la tatăl său, unde l’am îngrijit până la vârsta de doi ani. După plecarea lui Miloș din București, copilul a rămas la bunelul său Efreim Obrenović, care a încetat din viață acum câte-va zile la Constantinopol. Milan a venit în numeroase rânduri la Iași, unde s’a născut, ca să-și vadă mama, până ce a plecat la Paris; de atunci n’a mai fost în Iași.

Ultima oră l’am văzut sunt acum 28 de ani, când Milan a venit ca rege al Serbiei, în România. Am fost chemată atunci la București de către d-na Sofia Catargi și regele Milan s’a purtat cu multă bună-tate față de mine.

Când am vrut să-i sărut mâna, nu m’a lăsat, ci mi-a cerut să-l sărut pe frunte și apoi mi-a cerut să-i sărut obrazii. M’a așezat p’un scaun lângă dânsul și m’a înțercat de toate, interesându-se de starea mea. Tot atunci mi-a dăruit 100 de napoleoni, cu cari mi-am construit casa din str. Nicoriță nr. 4. De atunci primiam regulat o pensie de 600 de franci pe an, prin intermediarul d-lui general Iorgu Catargi, de când a murit însă, n’am mai primit nici un ban și acum cât-va timp am trimis regelui Alexandru o scrisoare și fotografia mea, scrisoarea era în franceză și mi-a redactat-o d-l Victor Castano — și prin care îl rugam să fiu ajutată la bătrânețe. La această scrisoare n’am primit nici un răspuns, ceea ce mă face să cred, că scrisoarea n’a ajuns în mâinile regelui Alexandru.

P O V E T E.

Cum se cunoșce cera adevărată. Cera de albine are densitate de 0.980 aproape, pe când cera mi-

nerală n’are de cât 0.880. Aceasta nu este însă la îndemâna fie căruia de a controla. Mai ușor este a se încălzi cera în un tub (țevă) de sticlă astupat la un capăt, în care s’a pus o parte potasă caustică în trei părți de alcool. La 100 părți de acest amestec să se pună 90 părți ceră. După-ce se topește bine cera, să se pună tubul în un vas cu apă caldă, pentru-ca să nu se întărească cera. Dacă cera este curată, lichidul este limpede, decât este cu cerisină, vom vedea deasupra cerei un ulei foarte colorat și care se vede foarte bine când cera începe a se întări.

Nu dați palme. Timpanul urechei e o țiplă foarte subțire, care la fie-care sunet se pune în mișcare, ca și pielea unei tobe. Printr’o palmă, aerul condensat apasă cu putere asupra timpanului, îl rupe și ruptura trage după sine pierderea auzului; pierdere, care în multe casuri, nu se mai poate îndrepta. De aceea feriți-vă de a da palme!

Ingrijirea animalelor însărcinate.

Pentru cei ce țin la ajutoarele lor de muncă, este foarte bine să știe cât ține sarcina diferitelor animale domestice.

Se știe, că aproape de a-și lăsa sarcina, aproape de a naște, animalele însărcinate au nevoie de o îngrijire mai deosebită.

Așa ele nu trebuiesc atunci întrebuințate la muncă prea grele, prea obositoare, trebuiesc ferite de lovitură și de sperieturi, și mai mult de cât toate, trebuiesc foarte bine hrănite.

Când cineva nu ține seamă de aceste lucruri, animalul nu numai că tinjesece, dér pôte foarte ușor pierde sarcina sa, așa că posesorul în urma rului tratament al animalului a păgubit din două puncte de vedere: întâiu că animalul după lăpădarea sarcinii, rămâne foarte istovit, neputincios aproape de a-și face munca, și ștebuie îngrijit un timp ore-care spre a-și veni în fire, și al doilea mai este păgubit și prin aceea, că pierde de cele mai de multe-ori puil animalului.

De aceea este nu numai o datorie de milă către acești servitori credincioși ai omului, către animalele domestice, de a le îngriji mai bine în timpul sarcinii, dér este și în folosul nostru, căci din cauza îngrijirii rele putem avé pagube.

Mai ales hrana bună și la timp dată este una din condițiile, ce trebuie să le îndeplinim cu privire la animalele domestice, căci fiind bine hrănită mama, și puilul în timpul sarcinii se va hrăni mai bine ér la nascere el se va naște puternic, și dezvoltarea lui va fi foarte repede.

Cu deosebire ce-i ce vor să-și îmbunătătescă némul animalelor lor de casă, trebuie să le dea îngrijiri mai mari în timpul sarcinii, căci îngrijind rău vita însărcinată, ea tânjesce, ér puilul se va naște rău făcut, pripornicit și îndrumat spre rea dezvoltare.

Din contră puilul unei vite bine îngrijite în timpul sarcinii, va ajunge fiind și el bine îngrijit, un animal cu calități mai bune.

Cei ce au dus vitele lor să se împerecheze cu altele mai de bun neam, să nu se mire, decât une-ori li-se naște un puil nu prea de laudă, căci de cele mai multe ori puilul se naște rău, din cauza relelor îngrijiri cari i-au fost date mamei lui, în timpul sarcinii.

De altfel să nu se creță nici că animalele însărcinate trebuiesc ținute numai la iesle dinaintea grămeții de nutreț și în nemiscare. Din contră, nemiscarea și prea multa îngrășare, sunt une-ori rele pentru vitele însărcinate.

Să le lăsam să se misce în aerul liber, și chiar la lucrări ușore să le punem, însă să le ferim cu totul de muncile grele, la care trebuie să se forțeze, și să le dăm hrană în de ajuns și la timp, însă nu prea multă.

În privința duratei sarcinii dau lista de mai jos pentru câte-va din animalele domestice:

La épă sarcina ține 300 zile, la măgăriță 300 zile, la vacă 286 zile, la capră 154 zile, la oie 147 zile, la serofă 119 zile, la cățea 63 zile, la pisică 56 zile, la iepurică de casă 28—30 zile.

Este bine să se noteze, că cu cât mai mult se apropie terminul sarcinii, cu atât mai mult trebuiesc avute în grijă animalele însărcinate.

I. Niculescu-Severin.

Peronospora séu mana viilor și mijlocele de apărare.

— Fine. —

Operațiunea stropitului se face precum se știe prin pulverizatore anume, care împărăscie zema sub forma de ceta séu fum depunând-o pe foi și pe părțile tinere de viță în puncte fine și dese și care nu se vede decât după ce tratamentul s’a uscat, dăud foilor o colóre albastră caracteristică, Mănuirea aparatului este foarte ușoră însă partea grea este tratarea uniform și numai atât cît trebuie a tuturor părților viței și pentru care scop vom fi cu ochii, nu la pesa care pulverizează, ci la fumul séu ceta ce produce aparatul și care trebuie să îmbrace complexul viței ferindu-ne d’a ține tubul pulverisatorului prea aproape de viță și prea mult pe loc în care cas se produc picături mari pe foi, cari se scurg, încât foile se par mai mult mănjite decât tratate. Stropitul viei începe a se face de multe ori înainte de 1 Mai; alte ori ceva mai târziu, după cum și vița este mai înapoiată séu mai întârziată în vegetațiune.

Primul tratament să se aplice de îndată ce lăstarii au lungimea între 0,07—0,10 c. m. și foile mărimea unui ban de 10 și în totdeauna mai înainte cu o și decât mai în urmă. Al doilea tratament se aplică la un interval de câteva zile după cel dintăiu și adeseori se dá acesta din urmă ca completare a celui dintăiu ér când vremea este uscată a doua stropire o dăm înainte de înflorire, cât pentru celelalte tratări se aplică după terminarea înfloririi séu în cas de nevoie chiar din timpul înfloririi și până spre timpul 1 Septembrie la intervale mai lungi séu mai scurte după vreme și situațiunea viei, decât este în locuri înalte séu jöse.

Pentru a concretiza aplicarea tratamentului într’o vie, să ne punem numai în împrejurări de vreme, cazul unui an ploios și să admitem că după o stropire plouă îndată séu și la câteva zile după primul și al doilea; în ambele casuri stropim imediat din nou, restabilind tratamentul pe viță, care trebuie să fie permanent albastră, ori cum ar fi timpul. A ține via continuă sub o colóre albastră séu sub pेत्रă vènătă, este tot meșșugul apărării viilor în contră boleii. Astfel fiind, se înțelege de la sine, că numărul tratamentelor de aplicat unei vie într’un an, depinde de vreme, ea singură hotărășce, decât sunt îndestulătoare, — două séu nouă — vorba vine, pentru-ca

via să nu rămână nici o și măcar verde, ci în tot-deuna albastră din primă-vară până în toamnă.

Am auzit mulți cultivatori plângându-se că deși au stropit de trei-ori, totuși via a fost atacată, bine înțeles că acestia nu au știut să-și orienteze lupta de apărare conform împrejurărilor de timp și loc; știința care aparține mai mult practicei, decât teoriei și care se pôte căpăta de omul îngrijitor și consciencios în scurt timp prin observațiile sale proprii.

Celelalte griji de dat sunt mai mult cu privire la întreținerea pulverizatorilor și cari nu trebuie neglijată câtuși de puțin, căci de la o bună funcționare a lor depinde în mare parte succesul dorit; spălarea lor cu apă curată după fie-care și de lucru séu parte din și și ungera pieselor cari sunt supuse frecării, constituie întreținerea lor.

Afară de zema Bordelesă mai sunt și alte substanțe, cari se întrebuințază și ele contra manei, potrivit bunătații și eficientății lor, astfel sunt:

1. Zema zacharată a lui Perret, care este tot tratamentul de mai sus, însă cu adăugire de melosă, o materie zacharösă, și care face ca apa această să se lipescă de foi mult mai bine ca cea dintăiu și să nu fie spălată de ploii cu înlesnire; însă din cauză că costă scump, se întrebuințază foarte puțin. Cantitatea din melosă este de 2 kilo la 100 litri apă.

2. Zema Bugoniesă compusă din: 2 kilo piétră vènătă și 2 kilo piétră carbonat de potasă, în 100 litri apă. Pentru aceleași motive, ca mai sus, această nu este mai bună decât zema Bordelesă, se întrebuințază mai rar.

3. Apa Celestă, numită astfel din cauza colórei cerului ce are, se compune din piétră vènătă și amoniac în cantitățile următoare: 2 kilo piétră vènătă, 1 1/2 kilo amoniac, în 100 litri apă. Din cauză că părlesce foile, nu se întrebuințază.

4. Mai sunt și prafurile lui Savenski, Baron Chef de Bien și Schloësing, cari nu se lipesc pe foi. Ele se întrebuințază ca compliment al tratamentelor cu lichide.

D. Rădulescu,
Șef de Cult. Dom. Segarcea.

Calendarul săptămânei.

IUNIE. (1903) are 30 zile. CIREȘAR.

Zilele	Călend. Int. v.	Călend. Greg.
Dum.	8 S. Teod Stratil	21 Alvisiu
Lun.	9 S. Ciril Archiep.	22 Paulin
Mart.	10 P. m. Timoteiu	23 Edeltrud.
Merc.	11 S. ap. Vartolom	24 ț Ioan botetz.
Joi	12 C. Onofr. și Petr.	25 Prosper.
Viner	13 Mart. Aquilina	26 Ieremia
Sâm.	14 Prof. Eliseu	27 Ladislau

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

De vânzare séu închiriere

din mână liberă, Casa din Scheiu, Strada Costiță nr. 2, unde de present se află Institutul statului de ochi, până în Octombrie; au fost prăvălie bine cercetată. — Curte spațioasă, grădină mare de pöme, 6 odăi, 3 bucătării, spălătorie, 3 pivnițe, și alte edificii, toate aduc venit de 1300 florina.

Informații dá proprietarul casei in Blumena Str. Fântăanii nr. 17.
3—4.(100)

Magazinul de mătăsărie
Szénásy, Hoffmann & Cie
Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

In continuu este asortat cu cel mai mare și frumos deposit de Mătăsării, Catifee, Dantele, Panglici și articole de garnitură. Este de obște cunoscut, ca numai la firma de sus se pot căpăta cele din urmă **novități de mătăsării** pentru Bluze și Toalete. Desenurile și calitatea sunt exclusiv pentru firma de sus produse și numai acolo se capătă.
PRETURI IEFTINE ȘI FIXE.
—== Mostre la cerere se trimit gratis. ==—

Un econom, care 10 ani a fost administrator la moșia contelui Zichy din Cuzeplac (Középlak) caută un post la vre-o moșie în România, séu Ungaria. Este în etate de 34 ani, însurat, activ și harnic a conduce lucrurile economice după recerințele timpului modern, are și cunoștințe de silvicultor.

Informații la administrația „Gazetei“.
(2-3)

De vândare.

Casă nouă în Scheiu Strada Căpitanului nr. 12, cu 9 odăi, 5 bucătării, curte spațioasă **se vinde din mână liberă.**

Amatorii pot lua informații de la proprietarul **George Tampa**, Brașovul-vechi, Gacimaier nr. 34.

2-4.1106)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Primul atelier român.

Fondat la a. 1867.

FRAȚII CIOFLECŪ

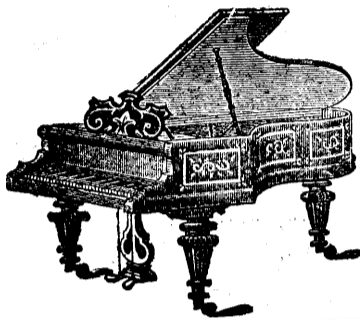
Brașov, Strada Vămii nr. 30.

Artiști diplomați de

Clavire, Harmoniuri și instrumente musicale.

Acordări de Piane și Clavire.

Facem cunoscut On. public din oraș și împrejurime, că **ținem în deposit Clavire, Pianine și Harmoniuri** noue, fabricația cea mai vestită, sunt lucrate elegant și tari în ramă de fier, cu tonuri tari și plăcute. Cu prețurile fabricii cele mai moderate.

Dăm garanție la fiecare 15 ani. Luăm în schimb și vechi. — Ținem tot felul de INSTRUMENTE musicale și corde veritabile.

Efectuăm tot felul de **reparaturi** din branșa acesta în timpul cel mai scurt și sub garanție.

Apelăm deci la sprijinul On. public, suntem

cu deosebită stimă

FRAȚII CIOFLECŪ,

3-10.(994)

Cel mai bine asortat și convenabil Magazin de Coloniale.

G. G. RENTIA,

Brașov, Strada Orfanilor nr. 2-3.

Am onoare a aduce la cunoștința On. public și în special Prea stimatei mele clientele, că **mi-a sosit în**

MAGAZINUL de COLONIALE:

Cafele de tot felul. — **Orezuri** cu prețurile cele mai convenabile, ca de engros. — **Alune americane.** — **Nohut crud.** — **Sardele de Lissa.** — **Tiri. Scrumbii sărate și afumate.** **Hamsi** prospete sărate. **Icre negre.** **Deposit de Rahat** de Syra cu fisticuri și fără.

SUSAM pentru covrigi.

Prepar gratuit salate de țiri Hamsi și Sardele de Lissa, ne mai vădută la Brașov.

Pescărie de tot felul, engros și detail.

Beuturi spirituoase — **Țuică** betrână naturală de prune.

Șampanie. — **Cognacuri** franceze.

VINURI de Malaga și Sherry, etc. etc.

Cine dorește să se încredințeze, rog se binevoască a me visita.

3-6

Pescărie de tot felul.

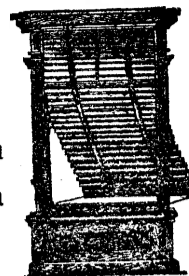
Cognac St. George frances. Liqueur. Șampania-Tribby.

Vinuri Malaga. — Beuturi spirituoase.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Jaluzii patentate de lemn

în diferite culori, cu ulei, fin poleite, din lemn rezonant

Rolete de ferestri

din vergelute de lemn, și diferite țesături Gradl, Damast, Waterproof, cele mai noue mostre.

2-3. **liferază ieftin și montate gata.**

SERVATIUS & GRAEF, Brașov.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

ANUNȚ.

Subsemnatul are onoare să se recomande onoratului public din localitate și împrejurime, ca

primul măestru zidar român diplomat, în Brașov,

care întreprinde ori-ce lucrări de zidărie nouă și reparaturi, ce cad în branșa acesta.

Având în vedere praxa îndelungată, mă aflu în plăcută poziție de a satisface pe deplin ori-ce dorință și a mulțumi pe On. public cu serviciile mele. Promesc și pregătirea de planuri, devise și preliminară pentru ori și cine, fără deosebire de naționalitate, și la cas de trebuință rog pe On. public a mă înscuina *prin o carte poștală*, asigurându-l că-l voi mulțumi pe deplin.

Tot-deodată rog pe On. oficii parohiale, eforii școlare, carii au de cuget a zidi séu adapta școli, case parohiale și altele, a reflecta la mine. Sunt la dispoziție **ori și când** a da explicațiuni înainte de a se da planurile în lucrare, fără nicio pretensiune de spese de drum.

Tot ce se lucrăză este sub conducerea și supraveghierea mea proprie, asemenea ori ce lucrare luată asupra-mi se face în termenul fixat, fără întârziere și cu preț de tot convenabil.

Rog deci pe On. public pentru sprijinire.

Cu totă stima

IOAN VOICU,

măestru-zidar,

Brașov, Strada Țintășilor Nr. 2/B.

(804,3-3.)

Pentru morburii de stomac!

Celor ce prin recădă, înbuibare, mâncări greu de mistuit, ferbințeli, prea reci, séu viața neregulată și'au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cărcei, durci, mistuire rea, se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulți ani cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătoare cu vin bun, întărește stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea s'a se folosescă de timpuriu. Simptome ca: **dureri de cap, răgăială, grătă, slăbiciune, vomare,** dispăre adese-ori după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ca: **neastimpăr, colică, bătaie de inimă, isomnă, congestiuns la ficat, splină, hemoroide,** se delătură întrebunțând vinul de burueni. Asemenea curăță din stomac materii sricăcioase prin eșirea ușoră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-ori din mistuire rea și din dispoziție lola năvicioasă a ficatului. Persone carii pătinesc de **lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie, tângesc** cu încetul **Vinul de burueni** dă impuls puterii de viață, și **Vinul de burueni** excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitati și produce vioiciune de viață. — Multime de scrisori de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capetă în sticle à 3 cor. și 4 cor. în farmaciile din: Brașov, Săcele, Cristian, Rășnov, Codlea, Țințari, Helohiu, Bód, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágón, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Seps-Szt.-György, Bólon, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Bacson Zsombor, Darocz, Homorod, Kóhalom, Ugra Kacza, Zsiberk, Lemnek, Bărănykut, Boldogváros, Boholez, Szásztukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törösvár, Vajdarecse, V. ila, N.-Sink, Aind, Panticu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în toate farmaciile din orașele mici și mari din Ardeal și din țările străine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert, Victor Roth, Eugen Neustädter la „Ingerul păzitor“, Ferdinand Jekelius la „Speranța“.

Trimite 3 séu mai multe sticle cu prețurile originale în ori și ce localitate din Austro-Ungaria.

Să se ferescă de imitație.

Cereți anume **Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 4500, spirt de vin 1000, Gliceriu 1000, Vin roșu 2400, sirop de fragi 1500, sirop de cireșe 3200, fincen. anason, rădăcina helen, rădăcini americane, rădăcini de ințian, rădăcini calmus aa. 100. Aceste părți constitutive se se amestece.

„CALICUL“ în a doua ediție.

Pe al doilea semestru din acest an escriem **nou abonament** la „Calicul“ cu **prețul de 3 corone**, pentru străinătate **3.50 franci**. — Abonamentul se plătesce înainte de 1 Iulie v.

Celor ce nu s' „feciuri d'ai lui bani gata“, dacă ne cer, le concedem plățirea abonamentului ori când în decursul semestrelui.

Cu numeri dela începutul anului nu mai putem servi.

Din motivul acesta **vom scote** pentru cei ce doresc a posede „Calicul“ dela începutul anului **a doua ediție**

Prețul abonamentului la a doua ediție se reduce pentru primul semestru la **2 cor.**, pentru al doilea semestru rămâne tot **3 corone**.

Abonamentul la a doua ediție a Calicului, primim până în 15 Iulie st. v.

A doua ediție e condiționată de un număr de cel puțin **atâta noi abonenți**, căți se recer la acoperirea speselor retipării.

Calicul oferă o lectură hazlie, care în veci nu se învechește.

Dovadă continuelle cereri după esemplare de acum 16 ani, de carii la noi nu se mai află.

1-3.(1007)

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Cea mai bogată baie feruginosă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, cură de zăr și lapte.

2—10 (1003)

DORNA

în Carpații Bucovinei, stație a Căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței arie.

Palate monumentale de cură, apaducte din isvóre alpine, canalisație, lumină electrică, cale pentru biciclete, concerte, excursiuni: in România Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, cu căi și plute.

Succese splendide la bôte de nervi femeesci și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și exodate.

Prospecte gratis.

La consultațiunii medicale respunde medicul stabilitimentului de băi cons. imp. **Dr. Arthur Loebel.**

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.

Se vinde cu bucata, cu prețul de fabrică, per cassa se dă sconto de 8%.

FRAȚII ȘIMAY

Brașov, Têrgul grăului nr. 3.

Trusouri complete pentru mirese; deposit de ALBITURI și PANZERII de masă; asortiment bogat de Confecțiuni pentru dame, articole de modă, indigene și străine.

Se primesc comande pentru vestminte de dame și bărbați, care se vor esecuta cât se pôte cu gust, solid și punctual, cu prețuri moderate.

Deposit mare de Pânză de Olanda și Pânzături calitatea cea mai bună.

Mare asortiment: de COVOARE și CUVERTURI.

Cele mai nouă și mai moderne Perdele de dantele și lână.

Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu

său

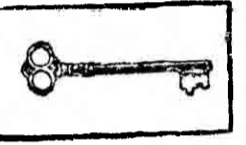
Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor

și prin urmare și

cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vêtămătore.

Se capetă pretutindenî

La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucata de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

60—00.(725)

Fie-care cumpărător al acestul cognac este îndreptățit a-l presenta (in embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Aprobat de primele capacități ale elinteci din Viena.

Prima destilerie de cognac triestină Camis și Stock in Bar cola la Triest recomandă

Cognac medicinal

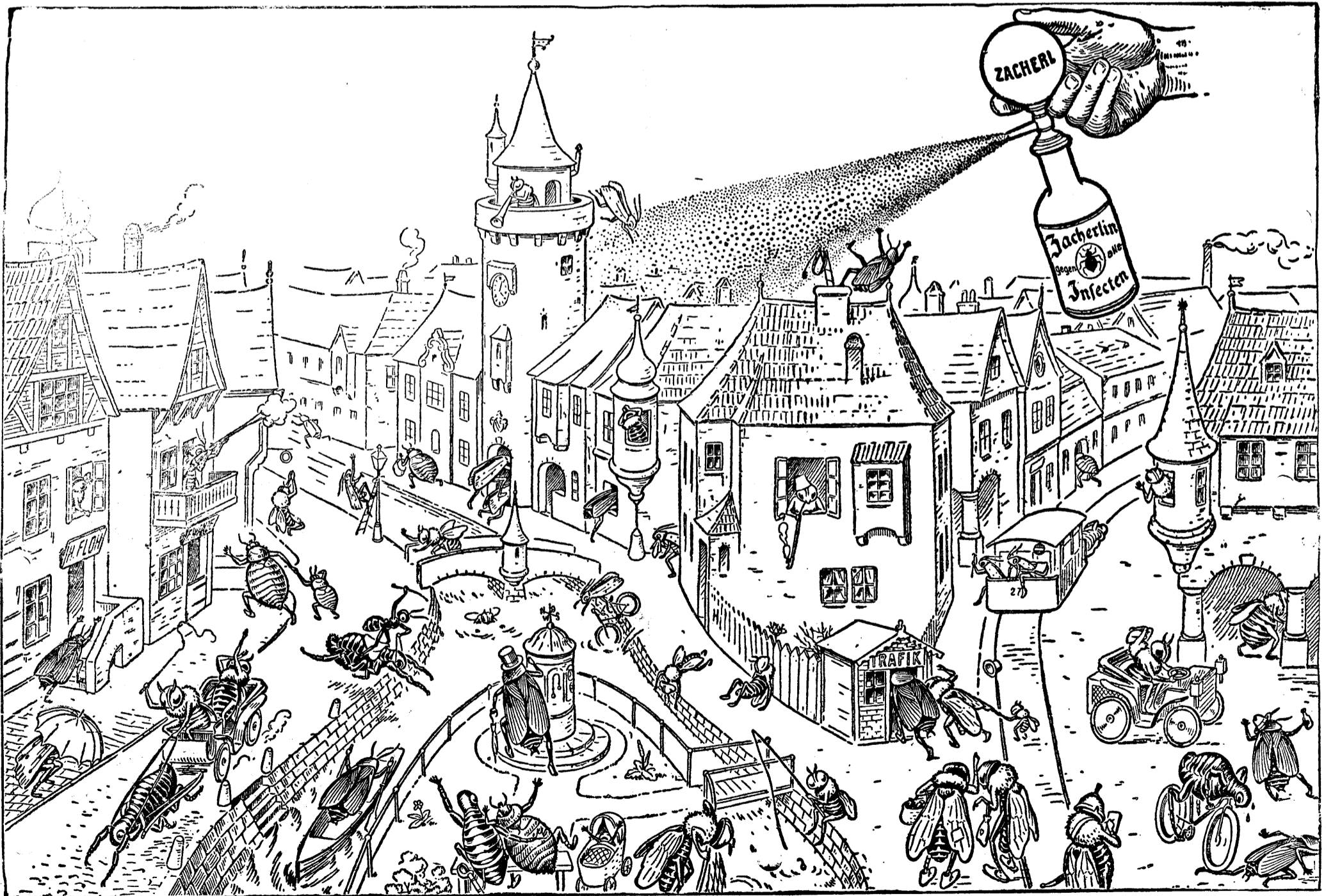
indigen, după sistem francez cu dop de controlă al institutului de analiză al Reun. gen. austr. a farmciștilor din Viena.

0 sticlă cor. 5.—, jum. sticlă cor. 2-60.

Se află de vëndare in tôte băcăniile și magasinele de delicatesses din Brașov.

Fie-care cumpărător al acestui cognac este îndreptățit a-l presenta (in embalagiul original) institutului indicat (Viena IX) spre analiză gratuită.

Controla chimică a institutului pentru analizarea vinturilor și beaurilor aprobat de Institutul ces. reg. ministeriu si Interneilor. Viena X. Str. spităliului 31.

Dacă dorești Zacherlin de cel renumit,
N'ul cumpăra în hârtie învilit.
In sticle se vinde cel veritabil
Cu drept de marcă, și-i admirabil,

Ce-ți vine și și nôpte într'ajutor
Și te feresce de plaga insectelor,
Ca se te convingi mai pe deplin
Cantă după placatul lui Zacherlin.